ЎзССР Давлат китоб палатаси
Инв.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 60 (8. 258) ◆ 1993 йил ◆ 5 апрель, душанба ◆ Нархи 5 сўм

Бугунги кун нафаси

РЕСПУБЛИКАМИЗДА

● Мамлакатимизга расмий ташриф билан келган Малайзия Бош вазири Маҳатҳир бин Муҳаммад Бухорода бўлди. У бошлиқ ҳукумат делегацияси 3 апрель куни Тошкентдан Теҳронга жўнаб кетди.

● Бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан Эркин Турсунов Жиззах вилояти ҳокими вазифасидан озод этилди. «Ўзмевасабзавотузумсаноати» концерни раиси бўлиб ишлаб келаётган Алишер Тошкенбоев вилоят ҳокими этиб тасдиқланди. Бу ташкилий масалани кўриб чиққан халқ депутатлари Жиззах вилоят кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислом Каримов нутқ сўзлади.

● 3 апрель куни Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов Жиззахдаги пайпоқ тўқув фабрикасида ўтказилган Наврўз байрамида иштирок этди.

● 3 апрель куни Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосари М. Қорабоев раислигида Ғафур Ғулом таваллуд топган куннинг 90 йиллигига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш юбилей комиссиясининг мажлиси бўлди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

● Озарбайжон бутун ҳудудида 3 апрелдан 60 кун муддатга фавқулодда ҳолат жорий этилди. Оммавий аборот воситалари Арманистон билан Озарбайжон ўртасида қуролли тўқнашувлар кўлами тобора кенгайиб бораётганлигини маълум қилмоқдалар.

● Россия мудофаа вазирлиги Абхазияда Россия қўшинлари мунтазам ўққа тутилаётганлигига жавоб тариқасида Сухуми атрофидаги грузин ўт очиш нуқталарига ҳаводан иккита самолёт орқали бомба зарбаси берилганлигини маълум қилди.

ХОРИЖДА

● Канаданинг Ванкувер шаҳрида Россия Президенти Борис Ельцин билан АҚШ Президенти Билл Клинтон ўртасида олий даражадаги учрашув бўлиб ўтди. Унда Россиядаги ислоҳотларга амалий ёрдам кўрсатиш юзасидан қатор ҳужжатлар имзоланди.

● Швеция ҳукумати Болтиқбўйи давлатлари мустақиллигини мустаҳкамлаш учун аввал ажратилган 57 миллион кронга қўшимча равишда яна 14 миллион крон ажратиш тўғрисида қарор қабул қилди.

● Жаҳон шахмат федерацияси — ФИДЕ шахмат тожи учун мусобақа ўтказиш юзасидан унинг шартларини рад этганлиги учун Гарри Каспаровни жаҳон чемпиони унвонини, Найжел Шортни бу номга даъвогарлигини бекор қилди. ФИДЕ шахмат бўйича жаҳон биринчилиги учун беллашишни расмий равишда Анатолий Карпов билан голландиялик гроссмейстер Ян Тимманга таклиф этди.

ЎЗБЕКИСТОН—ТУРКИЯ: ДЎСТЛИК ВА ҲАМКОРЛИК

ТУРКИЯ РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ТУРҒУТ ЎЗОЛ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИ

Туркиянинг саккизинчи Президенти бўлмиш Турғут Ўзол 1927 йили Малатия шаҳрида туғилган. 1950 йили Истанбул техника дорилфунунини туғаллаган, ихтисоси — электрмуҳандис. 1952 йили АҚШда амалий иқтисодиёт бўйича малакасини оширган. Ундан сўнг Туркияга қайтиб, электр ишларини ўрганиш бошқармаси бош мудирининг ўринбосари бўлиб ишлаган ва Туркия электрлаштириш режаларини, жумладан, Хирфанли ва Кемер ҳидроэлектр станцияси ҳамда Демиркопру тўғонини лойиҳалаш ва ўрганиш соҳасида ишлади.

1960—1961 йиллари ҳарбий хизматни ўташ чоғида Т. Ўзол миллий Мудофаа вазирлигининг илмий маслаҳат кенгашида вазифадор бўлди. Давлат режалаш ташкилотини таъсис қилишда иштирок этди. Айни вақтда Яқин Шарқ техника дорилфунунида маърузалар ўқиди.

Т. Ўзол Кебан тўғони ва ҳидроэлектр станцияси лойиҳасини тайёрлашда ва пул билан таъминлашда асосий ролни ўтади. У Босфор кўприги, Қора денгиз мис мажмуаси, Сейдишеҳар алюминий мажмуаси ва Истанбулдаги Амборли электр станцияси лойиҳаларини тузишда ҳам қатнашди.

1967—1971 йиллари Турғут Ўзол Бош вазир ҳузуридаги техникавий маслаҳат кенгаши аъзоси, шунингдек давлат режалаш ташкилоти котибининг ўринбосари бўлиб ишлаган. У Туркия саноати, қишлоқ хўжалиги ва экспортини ривожлантириш асослари ва рағбатлантириш сиёсатини ишлаб чиқиб, амалга оширди. Т. Ўзол минтақавий ҳамкорлик ва тараққиёт кенгаши ҳамда Европа иқтисодий ҳамжамияти иқтисодий мувофиқлаштириш кенгаши, молия ва кредит кенгаши, мувофиқлаштириш кенгашининг раиси бўлган.

1971—1973 йиллари жаҳон банкининг махсус масалалар бўйича маслаҳатчиси бўлиб, турли саноат ва кончилик лойиҳалари ҳамда ривожланаётган мамлакатлар кончилик ишлари сиёсати билан шуғулланган.

Туркияга қайтгач, у турли муассасаларда ишлади ва 1979 йилнинг охирида Бош вазирнинг ёрдамчиси этиб тайинланди. Бир вақтнинг ўзида у давлат режалаш ташкилоти котибининг ўринбосари вазифасини бажарди.

Бош вазир девонида Т. Ўзол асосан иқтисодий масалалар билан шуғулланди. У Туркиянинг халқаро иқтисодий алоқаларини ҳам амалга оширди. 1980 йил 12 сентябрда Бош вазирнинг иқтисодий ишлар бўйича ўринбосари этиб тайинланди. У бу вазифадан 1982 йили бўшади. 1983 йили Она ватан партиясини таъсис этиб, ўша йили бўлиб ўтган умумий сайловда Туркия Бош вазири этиб сайланди. 1987 йилги умумий сайловда Она ватан партиясининг ғалаба қозонишн муносабати билан ҳокимиятга иккинчи муддатга сайланди.

1989 йил 31 октябрда Турғут Ўзол Туркия Миллат мажлиси тарафидан Туркия Республикасининг саккизинчи Президенти этиб сайланди ва 1989 йилнинг 9 ноябридан вазифасини бажаришга киришди.

Турғут Ўзол иқтисодиёт ва техникага оид турли масалалар юзасидан бир неча илмий маърузалар қилди. У француз ва инглиз тилларида чоп этилган «Туркия Европада» китобининг муаллифи ҳамдир.

Т. Ўзол инглиз ва француз тилларини билади.

У оилали, уч фарзанди бор.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги матбуот шўъбаси.

ТУРКИЯ РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ТУРҒУТ ЎЗОЛНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИГА РАСМИЙ ТАШРИФИ

КЕЧА Туркия Республикаси Президенти Турғут Ўзол бошчилигидаги шу мамлакат давлат делегациясининг Ўзбекистон Республикасига расмий ташрифи бошланди. Делегация таркибида Туркия ҳукуматининг аъзолари, мамлакат ишбилармонлари доираларининг вакиллари бор.

Туркия Республикаси ва Ўзбекистон Республикаси давлат байроқлари билан безатилган Тошкент аэропортида Туркия Республикаси Президенти Турғут Ўзол ва унинг рафиқасини Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов рафиқаси билан қизғин кутиб олди. Кутиб олиш маросимида Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси Ш. Йўлдошев, Ўзбекистон Республикаси Бош вазири А. Муталов, Қорақалпоғистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси У. Аширбеков, Тошкент шаҳар Ҳокими А. Фозилбеков, бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

Тошкент аэровокзали биноси олдида юксак мартабали меҳмон Ўзбекистон раҳбарларининг бир гуруҳи, Туркия Республикасининг Тошкентдаги элчихонаси ходимлари, Ўзбекистондаги дипломатик корпус аъзолари билан таништирилдилар. Шу ернинг ўзида Президентлар матбуот, телевидение ва радио мухбирлари учун қисқа баёнот бердилар.

Туркия делегацияси тушган автомобиллар карвони улар учун ажратилган қароргоҳга қараб йўл олди.

* * *

Шаҳар атрофидаги Дўрмон қароргоҳида олий мартабали меҳмон ва унинг рафиқасига қимматбаҳо миллий ўзбек эсдалик совғалари топширилгандан кейин Президентлар ўртасида якка-якка суҳбат бўлиб ўтди.

Дўстона ва амалий вазиятда бўлиб ўтган фикр алмашиш чоғида Ислом Каримов ва Турғут Ўзол ўзбек-турк муносабатларининг истиқболдаги тараққиёти масалалари юзасидан бир қанча масалаларни муҳокама қилдилар.

* * *

Кеча расмий делегацияларнинг дастлабки музокаралари бўлиб ўтди. Учрашувга Туркия томонидан Туркия Республикаси ташқи ишлар вазири Хикмет Четин, Ўзбекистон Республикаси томонидан республика Бош вазири Абдулҳошим Муталов бошчилик қилдилар. Музокаралар чоғида мамлакатларимиз ўртасида ҳукумат шартномалари ва битимларидан 17 таси муваффақиятли равишда амал қилаётганлиги таъкидланди. Бугунги кунда Туркия Ўзбекистоннинг ташқи иқтисодий алоқалар бўйича энг йирик шеригига айланди.

* * *

Ана шу музокаралар ўтаётган бир пайтда Туркия парламенти аъзолари Миллий мажлис аъзолари билан республикамиз парламенти аъзолари ўртасида ҳам суҳбат бўлиб ўтди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси Шавкат Йўлдошев меҳмонларга республика Олий давлат ҳокимияти органининг катта ва сермаҳсул ишлари ҳақида, унинг тузилиши, қабул қилаётган қарорлари, қонунчилик фаолиятининг асосий йўналишлари тўғрисида сўзлаб берди, меҳмонларнинг саволларига жавоб қайтарди.

* * *

Анқарадан Тошкентга махсус самолётда Туркиянинг ишбилармонлари ва сармоядорлари вакиллари ҳам келдилар. Кеча уларнинг Ўзбекистон вазирликлари ва идораларининг раҳбарлари билан учрашуви бўлиб ўтди.

Туркия ишбилармонлари делегацияси номидан сўзга чиққан «Айсель» компаниясининг вице-президенти Аҳмад Ҳамди Аян ва бошқа меҳмонлар ўзбек шериклари айтаётган таклифлар катта қизиқиш уйғотаётганлигини таъкидладилар. Турк сармоядорларида ҳам каттагина кўламдаги таклифлар бор.

* * *

Туркия Республикаси Президенти Турғут Ўзолнинг рафиқаси Самро хонимнинг Ўзбекистон маданий-маърифий халқаро алоқалар миллий уюшмаси фаоллари билан учрашуви бўлиб ўтди. Уюшма раиси Н. Ғойибов юксак мартабали меҳмонга Ўзбекистоннинг хорижий мамлакатлар билан, жумладан Туркия билан ўзаро муносабатлари қандай ривожланаётганлиги тўғрисида, уюшманинг бу борадаги роли тўғрисида сўзлаб берди.

Учрашувда «Ўзбекистон—Туркия» жамиятининг фаолияти тўғрисида, хотин-қизлар ташкилотларининг ишлари ҳақида ҳам сўз борди.

Бу ерда шуни айтиш керакки, бу мавзу Самро хонимга айниқса яқиндир. Уч фарзанднинг онаси бўлган Самро хоним ўз ватанида ва хорижий элларда кўплаб хайрия уюшмаларининг асосчиси сифатида маълум ва машҳурдир. У шунингдек, турк аёллари иттифоқининг раҳбари, турк аёллари тараққиёти жамғармасининг ташкилотчиси ва президенти, оналик ва болаликни муҳофаза этиш масалалари билан шуғулланадиган турли жамоат ташкилотларининг фаол аъзосидир.

Дўстона суҳбат чоғида икки томонлама фикр алмашув бўлиб ўтди. Меҳмон ўзини қизиқтирган барча саволларга жавоб олди. Учрашувда Ўзбекистон Республикаси Президентининг рафиқаси Татьяна Акбаровна Каримова иштирок этди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ ГЕОЛОГИЯ ВА МИНЕРАЛ РЕСУРСЛАР ҚОМИТЕТИНИНГ БИР ГУРУҲ ХОДИМЛАРИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Республика минерал-хом ашё негизини ривожлантиришдаги кўп йиллик самарали меҳнатлари ҳамда жамоат турмушида фаол иштирок этганликлари учун қуйидагиларга Ўзбекистон Республикасининг фахрий унвони берилсин:

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН САНОАТ ХОДИМИ»

Аҳмедов Саидали — «Тошкентгеология» бирлашмаси комплекс геология изланиш экспедициясининг бошлиғи, Тошкент вилояти

Воҳитов Марат Ғорипович — «Қизилтепагеология» бирлашмаси 10-сонли бурғилаш қурилмасининг машинисти, Тошкент шаҳри

Ниёзов Рустам Аминович — «Ўзбекгидрогеология» бирлашмасининг бош директори, Тошкент шаҳри

Ҳожиев Ашур — «Ўзбекнефтегазгеология» бирлашмаси Қоровулбозор нефть-газ қидирув экспедициясининг бурғилаш устаси, Бухоро вилояти

Қуйидагилар Ўзбекистон Республикасининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин:

Аҳмедов Бозорбой— «Ўзбекнефтегазгеология» бирлашмаси Қоровулбозор нефть-газ қидирув экспедициясининг муҳандиси, Бухоро вилояти

Исломов Фарҳод Икромович — «Тошкентгеология» бирлашмасининг бош директори, Тошкент шаҳри

Исмоилов Маҳамат Исоқович — Қурилиш-монтаж бошқармасининг бош муҳандиси, Тошкент шаҳри

Исҳоқов Комил Губайдуллович — «Самарқандгеология» бирлашмаси Қашқадарё геология-қидирув экспедициясининг геологи, Қашқадарё вилояти

Максимов Андрей Петрович — «Средазкварцсамоцвети» экспедициясининг геологи, Тошкент шаҳри

Мираслонов Мирисмоил— «Ўзбекгидрогеология» бирлашмаси «Гидроингео» институти лабораториясининг мудири, Тошкент шаҳри

Муровцев Николай Викторович — «Тошкентгеология» бирлашмаси марказий тадқиқотгоҳининг бош муҳандиси, Тошкент шаҳри

Умаров Шариф Умарович — «Ўзбекнефтегазгеология» бирлашмаси Қоровулбозор нефть-газ қидирув экспедицияси ишлаб чиқариш-техника бўлимининг бошлиғи, Бухоро вилояти

Усмонов Тиллақўзи — «Ўзбекгеофизика» бирлашмаси Фарғона геофизика экспедициясининг каротаж кўтаргичи машинисти, Фарғона вилояти

Ҳусенов Ўткир — «Ўзбекнефтегазгеология» бирлашмаси Косон нефть-газ қидирув экспедициясининг бошлиғи, Қашқадарё вилояти.

**Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ.**

Тошкент шаҳри,
1993 йил 2 апрель.

ҲАМОҲАНГ БЎЛАЁТГАН АЛОҚАЛАР

КЕЙИНГИ вақтда дўстлик ришталари чамбарчас боғланган Туркия билан Ўзбекистон ўртасидаги иқтисодий ва маданий алоқалар жадал суръатлар билан ривожланмоқда. Икки давлат ўртасидаги муносабатларга вилоятлар, шаҳарлар ўртасидаги алоқалар ҳамоҳанг бўлмоқда. Буни биз ҳар қадамда кўришимиз мумкин.

Жумладан, ўтган йил охирида Тошкент телеминораси олдида 2500 рақамга эга бўлган ва «Система 12» типидаги электрон автомат-телефон станцияси ишга туширилди. Бу АТСлар туркиялик дўстларимизнинг совғаларидир. Мана шу автомат-телефон станцияси ишга туширилиши билан ўзбекистонлик мутахассислар бемалол телефон орқали Туркия билан боғланиб ишларини битирадиган бўлдилар. Нафақат корхона ва ташкилотлар, балки яқиндан бошлаб Тошкент шаҳри ва вилояти аҳолиси ҳам ўз уйларида туриб дунёнинг бир қатор шаҳарлари билан боғланишлари мумкин. Кейинроқ эса республикамизнинг бошқа вилоятларида яшовчи аҳоли ҳам ана шундай имкониятлардан фойдаланса ажаб эмас.

Туркия билан Ўзбекистон ўртасидаги ҳамкорлик алоқалари хусусида гап кетар экан, «Ўзэкспортмарказ»да Туркиянинг «Имбат» ширкати ва Ўзбекистон Республикаси ташқи иқтисодий алоқалар вазирлигининг «Интерсервис» ширкати ҳамкорлигида ўтказилган савдо кўргазмаси ҳақида ҳам албатта тўхтаб ўтиш лозим. Бу кўргазмада Туркиянинг 90 га яқин фирмалари ушбу мамлакатда ишлаб чиқариладиган 17 мингга яқин турли хил маҳсулотларни намойиш қилдилар. Кўргазма кунлари турк делегациясига бошчилик қилган Туркия Республикаси давлат вазири Меҳмет Баталли икки мамлакат ўртасидаги сиёсий-иқтисодий, савдо-сотиқ алоқалари ҳақида тўхталиб, собиқ Иттифоқ ҳудудида вужудга келган мустақил республикалар ичида Ўзбекистонга энг кўп кредит ажратилганлиги, кўплаб инсонпарварлик ёрдамлари келаётганлигини айтиб ўтди. Жумладан, Ўрта Осиёдаги туркий республикаларга 960 миллион доллар ҳажмида ёрдам кўрсатилган бўлса, ана шундан 600 миллионга яқини Ўзбекистонга тегишлидир. Икки мамлакат раҳбарларининг ўзаро келишувларидан кейин, шу вақтгача республикага 250 минг тонна шакар, 750 минг тоннадан кўп дон ва кўплаб озиқ-овқат, тиббий жиҳозлар, дори-дармонлар келтирилган. Ўтган йили дўст мамлакатлар ўртасидаги савдо-сотиқ, аниқроғи Туркиянинг Ўзбекистонга қилган экспорти 35 миллион доллар ҳажмида бўлган. Жорий йилда эса Туркия Ўзбекистон учун яна 100 минг тонна дон ва 80 минг тонна шакар юборишга қарор қилганлигини Меҳмет Баталли маълум қилди. Давлат вазири шунингдек, нафақат савдо-иқтисодий соҳаларда, балки, маориф, илм-фан, маданият соҳаларида ҳам алоқалар кун сайин ривожланиб бораётганлигини таъкидлаб ўтди. Ўзбекистондан юборилган икки минг талаба ўқишларини турли ихтисосликлар бўйича давом эттирмоқда. Шундай экан, халқларимизнинг бир-бирлари билан янада яқин бўлишлари учун Туркиядан ҳам Ўзбекистон олий ўқув юртларида ўқиш учун ёшларни юбориш ниятидамиз, деди вазир ўз сўзида.

Республикамизнинг иқтисодий юксалишида албатта қўшни давлатлар, айниқса Туркия билан ҳамкорлик алоқалари муҳим роль ўйнайди. Биз яқинда пойтахтдаги йиғинларнинг бирида Туркия ишбилармонлар ва ривожланиш маҳкамасининг ходимаси Деҳна Соғлиқлар хоним билан суҳбатда бўлиб, бунга яна бир карра ишонч ҳосил қилдик.

— Мен Деҳна Соғлиқлар «Бутика» — «Турк» ишбирлиги тараққиёт агентлигида банк ва молия ишлари мувофиқлаштирувчиси ёрдамчиси бўлиб ишлайман, — дейди у. — Иқтисодий, маданий, маориф ва техника соҳасида ҳамкорлик қилишни асосий мақсад қилиб белгилаган бизнинг агентлигимиз Туркия билан қардош ва қўшни бўлган мамлакатларнинг иқтисодий юксалишлари учун бу ўлкаларнинг иқтисодий, тижорий, маданий, ижтимоий, техникавий ҳамда маориф соҳаларида ўзаро ҳамкорликни мустаҳкамлаш, бу борадаги тажрибаларни ўртоқлашиб ўзбекистонлик тадбиркорларга кўмаклашиш, қолаверса бу республикадаги ишлаб чиқаришга сармоя ажратишда ҳар иккала томонга ҳам ёрдам кўрсатиш умиди билан фаолият кўрсатмоқда.

Иқтисодий, маданий, маориф ва техника соҳасида ҳамкорлик агентлиги 1993 йил учун махсус дастурни белгилаган. Унга биноан, Ўзбекистонда бир-бири билан рақобат қила оладиган эркин корхоналар, ширкатларнинг вужудга келишига кўмаклашиш, монополистик тартиб ҳукмронлигидан қутилиш, бу борада Ўзбекистонга техникавий ёрдам кўрсатиш мўлжалланмоқда. Банк ва молиявий соҳаларда ҳамкорлик қилиш ҳам шу дастурга киради. Масалан, унда қайд этилганидек, Тошкентда банк ишлари мутахассислари тайёрлашга мўлжалланган ўқув юртини очиш мўлжалланмоқда. Мазкур дастур лойиҳасига мувофиқ ҳар йили 300 талаба банк ишлари мутахассислигига ўқитилади. Уларнинг ўқиш муддати 6 ой бўлади. Бу ишларимиз ҳозирча лойиҳа. Мана шу лойиҳага камида 8 миллиард доллар маблағ ажратиш мўлжалланган. Айтиб ўтилганидек, бу ўқув юрти пойтахт Тошкентда ташкил қилинади.

Биз иқтисод, маданият, маориф ва техника соҳасида ҳамкорлик қилишга кўмаклашувчи бир тараққиёт банки сифатида қардош жумҳуриятларда шу соҳада мутахассислар тайёрлашга ёрдам беришга тайёрмиз. Бу борада Ўзбекистон тадбиркорларининг биз билан алоқа боғлашларини ва бизга ёрдам беришларини кутяпмиз. Бизнинг учрашувларимиз ҳам айнан шу мақсадни кўзлаб амалга оширилаяпти. Биз ўзбек халқига хизмат қилишга тайёрмиз. Аввало шуни ҳам таъкидлаш керакки, бу лойиҳаларни амалга ошириш учун ўша биз мўлжаллаётган 8 миллиард доллар маблағни топиш керак бўлади. Бунинг учун жаҳон тараққиёт банкига мурожаат қилмоқчимиз. Бу борада ишлар бошлаб юборилди. Жумладан, Туркия банки маблағ ажратиш ҳақида бир тўхтамга келди. Ўйлайманки, ҳар икки мамлакат тадбиркорлари, ишбилармонлари, мутахассислари бирлашсалар, ҳамкорликда иш олиб борсалар, лойиҳа албатта амалга ошади.

Ғофур ЖАМОЛОВ.

БИРДАМЛИККА ЭЛТУВЧИ АНЪАНА

Куни кеча Университет шаҳарчасидаги қурилажак Талабалар боғи майдонида эрта тонгдан карнай-сурнай, ноғора садолари янгради. Белкурак, кетмон ушлаган талабалар ушбу боғ қурилишининг илк ҳашарини бошлаб юборишди. Уларнинг ғайратидан баҳор нафаси уфура бошлайди. Кимдир дарахт тагини юмшатишга киришади, кимдир ерни кузги хазонлардан тозалаш билан овора.

— Талабалар боғининг қурилиши бошланди десак бўлади, — дейди Университет шаҳарчаси ҳокими ўринбосари Ёдгор Шодмонов. — Бугунги ҳашарда Тошкент Давлат Университети, Тошкент Давлат техника университети, Шарқшунослик институти, Маданият ҳамда Кино техникуми талабалари иштирок этишмоқда. Бундан ташқари 15 та юк машинаси, битта бульдозер, битта трактор ва битта автокран ҳам бизнинг хизматимизда. Талабалар боғи қурилишига бир миллион сўм маблағ ажратган «Экосан» экология ва саломатлик жамғармаси ҳамда 140 минг сўм ҳадя қилган республика Ёшлар иттифоқидан бениҳоя миннатдормиз.

Биқинига «127-Ташшаҳарюктранс» деб ёзилган юк машинаси келиб тўхтайди. Талабалар унга чиқишдиларни орта бошлашади. Улар Тошкент Давлат университети математика факультетининг 2-босқич талабаларидир. Суҳбат давомида талабалардан Муқаддас Сайдалиева ушбу тадбир айни муддао бўлганлиги, у қадриятларни ёшлар ўртасида ёйишда муҳим аҳамиятга эгалигини қувонч билан сўзлади. Сафимизга Шарқшунослик институти сиёсатшунослик кафедрасининг катта ўқитувчиси Улуғбек Идиров қўшилиб ўз фикрини ўртоқлашди:

— Ҳашар инсонларни ўзаро маънавий бирлаштирувчи, уларни ягона мақсад сари йўлловчи қадриятлар сирасига киради. Бунда каттаю кичик баравар меҳнат қилади. Ҳашарнинг ижтимоий аҳамияти шундаки, у жамиятда сиёсий барқарорликни юзага келтиради.

Сал нарироқда Тошкент Давлат техника университети нефть ва газ саноати факультетининг 1-босқич талабалари ўнқир-чўнқир жойларни текислашмоқда.

— Боғни талабаларнинг ўзи барпо этаётгани кўпчиликка маъқул бўлди, — дейди улардан бири Тоҳир Алимов.

— Меҳнатимиз синггандан сўнг албатта уни асрабавайлашга ҳаракат қиламиз-да.

Тушга яқин кўчат экиш ишлари бошланди. Уни Ўзбекистон Республикаси бош вазирининг ўринбосари Муҳаммаджон Қорабоев, Собир Раҳимов тумани ҳокими Ҳотам Абдураимов ҳамда университет профессор-ўқитувчилари бошлаб беришди. Ҳашар сўнгида талабаларга бепул ош тарқатилиб, бадиий ҳаваскорлик гуруҳларининг концерти намойиш этилди.

Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ.

ЎЗБЕКИСТОН Республикаси давлат мустақиллигининг бир йиллигини нишонлаш арафасида юртбошимиз — Ўзбекистон Халқ демократик партияси Раиси Ислом Каримовнинг «Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли» рисоласи босмадан чиққан эди. Ўша сентябрь ойидаёқ Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг Марказий Кенгаши ҳамда унинг сиёсий ижроия комитети мазкур рисолада баён этилган дастурий қоидаларни партия аъзоларига ва кенг оммага чуқур тушунтириш юзасидан уни меҳнаткашлар орасида тарғиб этишга Марказий Кенгаш аъзолари масъул этиб белгиландилар.

** ХДП: одамлар орасида*

КАШФ ЭТИЛАЁТГАН ҚИРРАЛАР

Ўтган вақт ичида бу муҳим сиёсий вазифани бажариш борасида жойлардаги партия ташкилотлари, фаоллар, Марказий Кенгаш аъзолари раҳбарлигида муайян юмушларни амалга оширдилар. Сиёсий ижроия комитетининг қароридан келиб чиқиб, Ўзбекистон ХДПсининг Чилонзор туман кенгаши ва унинг ижроия бюроси бу ажойиб рисолада баён этилган фикрларни халққа тушунтириш мақсадида мазкур ишга тажрибали партия ходимлари, олимлар, ёзувчилар, журналистлар, турли мутахассисларни ажратишди. Улар корхона ва ташкилотларда, маҳаллаларда, жамоат жойларда бўлиб, аҳолига республика раҳбариятининг мустақил давлатимиз, халқимиз манфаатлари йўлида олиб бораётган кўп қиррали фаолияти ҳақида гапириб бердилар. Шу билан биргаликда улар республикамиз мустақиллигини тобора мустаҳкамлаш, уни ҳозирги қийинчиликлардан олиб чиқиш ва равнақ топтириш учун ҳар бир меҳнаткашнинг олдида турган аниқ вазифаларни бажариш масъулияти юксак эканлигини алоҳида уқтирдилар.

— Аслида «Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли» рисоласи юзага келишининг ўзиёқ рамзий маънога эга, — деди 114-ўрта мактабда ўтказилган учрашувда 5-ҳудудий партия ташкилотининг котиби Рауф Хожибоев. — Негаки, бу китоб таъбир жоиз бўлса, Президентимизнинг фуқароларимиз билан ошкора мулоқотидир.

— Ҳақиқатдан ҳам юртбошимиз ўз китобларида Ўзбекистон халқига мамлакатимизни янгилаш ва тараққий эттириш йўллари тўғрисидаги фикр-мулоҳазаларини баён этганлар, — дейишди учрашувда иштирок қилган «Мевазор» маҳалласи фаоллари унинг фикрини маъқуллаб. — Халқ давлат ҳокимиятининг манбаи, унинг энг биринчи ва асосий кафолати эканлиги, одамлар давлат учун эмас, давлат одамлар учунлиги, инсон ва фуқаронинг, халқнинг манфаатлари устиворлиги бу китобнинг асосий ғоясидир. Шу боисдан ҳам рисола халқимиз томонидан севиб, ардоқланиб ўқилмоқда ва муҳокама қилинмоқда.

Президентимизнинг «Ўзбекистон — келажаги буюк давлат» деб номланган иккинчи китоби биринчи рисоланинг рамзий давомидир. Чунки, ҳар иккала рисола бир-бирини тўлдириб, фикрларини бойитиб боради. Шунинг учун ҳам Ўзбекистон ХДПси ташкилотлари ушбу рисолаларни партия дастурини тўлдирувчи ва ривожлантирувчи манба сифатида қабул қилиб, ҳар иккала китобни чуқур ўрганиш, тарғиб қилишни давом эттирмоқдалар.

Президентимиз рисолалари юзасидан туман партия кенгаши жойларда фақат учрашувлар ўтказиш билан қаноатланиб қолмаяпти. Маҳаллий партия ташкилотлари йиғилишларида мазкур рисолалар атрофлича ўрганилиб, муҳокама этилмоқда. Бу асарлар юзасидан туман ҳокимлигида «Давра суҳбати» ўтказилганлиги фикримизнинг далилидир.

6-шаҳар шифохонаси бошланғич партия ташкилоти йиғилишида Ўзбекистон ХДПси туман кенгашининг биринчи котиби Ҳусниддин Эшонхўжаев Президентимизнинг ҳар иккала рисоласи хусусида гапирганида залдагилар уни бутун вужуди билан тингладилар. Йиғилишда Ҳ. Эшонхўжаев мустақилликка эришган ҳур республикамиз собиқ Иттифоқ ҳудудидаги давлатлар орасида тинчлик-осойишталик тарафдорлиги, сиёсий жиҳатдан энг барқарори бўлиб турганлигини, бунинг асосий сабабчиларидан бири давлатимиз Президенти, партиямиз Раиси Ислом Каримовнинг изчил ички ва ташқи сиёсат соҳасидаги одилона саъй-ҳаракати, бу борада оқилона иш олиб бораётганлигида эканлигини алоҳида таъкидлади.

Зотан, цех бошланғич ва маҳалла партия ташкилотларида ўтказилаётган йиғилишларда рисолаларда таъкидланганидек, республикамиз мустақилликка эришганидан буён ўтган даврда қўлга киритилган оламшумул ютуқлардан асло кўз юммаслигимиз кераклиги билдирилмоқда. Биргина 6-шаҳар шифохонаси бошланғич партия ташкилоти йиғилишида сўзга чиққанлар ўзини ХДП аъзоси, ватанпарвар деб ҳис қилган ҳар бир шахс мамлакатни мўътадил бошқариш учун қилинаётган эзгу саъй-ҳаракатларга бутун вужуди билан хайрихоҳ бўлиши, ҳозирги пайтда республикада тартиб-интизомни кучайтириш, ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш ишига баҳоли-қудрат ўз ҳиссасини қўшмоғи зарурлигини баён этишди. Бу борада партия ташкилоти ва унга уюшган ХДП аъзолари фаоллик кўрсатажагини билдиришди.

Президентимиз рисолалари тарғиботига бағишланган йиғилишнинг таъсирчанлиги шундан ҳам аёнки, мажлис тугаши билан жамоанинг 5 аъзоси ХДП сафига кириш тўғрисидаги аризаси билан бошланғич партия ташкилотига мурожаат этди. Биз бу кўтаринкиликни шаҳар партия кенгашига билдирдик. Шаҳар партия кенгаши улардан энг ёши ва оддий касб эгаси — санитар қиз Заҳро Акромқуловага шаҳар фаолларининг Наврўз олди учрашувида ХДП аъзолиги билетини топширди. Қолганларига эса, туман кенгаши котибияти аъзолиги билетларини иш жойларида топширдилар. Янги аъзолар билан шифохона партия ташкилотига уюшганлар сафи 32 нафарга етди. Бундай мисолларни туман партия кенгаши фаолиятидан кўплаб келтириш мумкин.

Янги рўзғорни моддий жиҳатдан таъминлаш, барқарор турмуш кечириш қанчалар мураккаб эканлигини халқимиз жуда яхши билади ҳамда тушунади. Республикамиз ҳам, Ўзбекистон ХДПси ҳам мустақиллик сари қадам ташлашда ҳали ёш ва янги. Бу йўлда муаммолар, қийинчиликлар бор. Аммо Президентимизнинг ҳар икки рисолаларини ўқиган ҳар бир фуқаро ўзида Ватан камоли, юрт шаъни, унинг қудрати учун қайғуриш, ҳалол меҳнат қилиш фаолиятларини шакллантирмоғи зарурлигига тўла ишонч ҳосил қилади.

Рисолаларни ўқиган киши ушбу китоблар Ўзбекистоннинг чинакам тараққиёт дастури эканлигига амин бўлади. Рисолалар ҳақиқатан ҳам ҳаётимиз дастуриламалидир. Шунинг учун ҳам ХДП аъзолари ва партия ташкилотларида мустақил давлатимиз биринчи Президенти рисолаларини ўқиш-ўрганиш ва муҳокама этиш давом этмоқда. Бу дастурий китобларни ўқиган сари, ўрганган сари унинг янгидан-янги қирралари кашф этилаяпти.

Худойназар ҒОИИБОВ,
Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг Чилонзор туманидаги биринчи ҳудудий ташкилоти котиби.

** Наврўз нашидаси*

БАЙРАМЛАРНИНГ ГУЛТОЖИ

НАВРЎЗ тантаналарини Семашко номли саломатликни тиклаш ва физиотерапия институти жамоаси ҳам шод-хуррамлик билан ўтказди. Уни институт директори, Россия тиббиёт академиясининг мухбир аъзоси, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган фан арбоби, профессор Карим Йўлдошев кириш сўзи билан очди.

— Ҳозирги иқтисодий шароитда кўпчиликни бир жойга йиғиш, шундай чиройли дастурхон тузаш осон иш эмас,—деди у. — Аммо Наврўз айёмида қанчалик хурсандчилик, тантана қилсак арзийди. Чунки у барча байрамларнинг гултожидир. У меҳр-муҳаббат, инсонийлик, қадрият, одамларни ўзаро бирлаштирувчи, эзгу туйғуларни уйғотувчи шодиёнадир.

Институт жамоаси учун Наврўз ҳақиқатан ҳам барча байрамларнинг гултожига айланган. Ҳар йилги баҳор байрами бу ерда бирон-бир қувончли воқеа билан кутиб олинади. Бу сафарги Наврўзга аталиб Наманган вилоятида институтнинг 150 ўринли филиали фаолият кўрсата бошлади. Ушбу филиал барча замонавий жиҳозлар билан таъминланган бўлиб, даволаш ишлари ўша вилоят иқлимига мос ҳолда олиб борилади.

Тантанада Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган артистлар Маҳмуджон Азимов ҳамда Олимжон Орифжоновлар ўз қўшиқлари билан йиғилганларни хушнуд этишди. Институт ходимлари эса «Келинлар қўзғолони» театридан парча ижро этишди. Шодиёнада Юнусобод тумани ҳокими Рустам Калонов иштирок этиб, институт жамоасини Наврўз айёми билан қутлади.

Мажид РАҲИМОВ.

СУРАТЛАРДА: Наврўз тантаналаридан лавҳалар. Андрей Пищенко суратлари.

КУЙ МУСОБАҚАГА УЛАНДИ

СОБИР Раҳимов туманидаги Ботир Зокиров номли 46-мактабда Наврўз байрамига бағишланган кеча айниқса тантанавор тус олди.

У жарчиларнинг жар солиши билан бошланди. Унда Наврўз тарихи ҳақида сўз юритилди, шеърлар ўқилди. Шундан сўнг миллий ўйин мусобақалари, ижодий синов танловлари бўлиб ўтди, турли мевали дарахтлар кўчатлари ўтқазилди. Ўқувчиларнинг ўз қўллари билан тиккан буюмлари кўргазмаси кўпчилик диққатини ўзига тортди. Даврага ёш аскиячилар чиқиб гул пайровини бошлашди.

Шарқ халқларининг қадимий байрами Наврўз ўз дастурхони билан ўзгача файзлидир. Дастурхонга мактабнинг ўзида тайёрланган Наврўз таоми — сумалак улашишди.

Кеча сўнггида эса мусобақа ғолибларига мақтов ёрлиқлари, турли китоблар тақдим этилди. Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган артист Султонпошша Ўдаеванинг жозибали қўшиқлари байрамга янада файз киритди.

Наврўз шодиёнасида жажжи болажонларнинг қувончга тўлиб завқланишларини айтмайсизми? Айниқса, 1- «б» синф ўқувчиларининг Наврўз, табиат ҳақида ўқиган шеърлари ҳаммани завқлантирди.

Иззат АҲМЕДОВ.

ЎЗГАЧА РУҲДА

ШАЙХОНТОҲУР туманидаги «Хизматчи» маҳалласи шаҳримиздаги энг обод ва аҳил гўшалардан бири ҳисобланади. Бу ерда турли миллат вакиллари бир жону бир тан бўлиб яшамоқдалар. Чунончи, маҳалла аҳли талаб ва истаклари инобатга олиниб, яқинда хонадонлар тўла газлаштирилди. Жамоа келгусида турли тантанали кечалар, тўй-ҳашамларни ўтказадиган клубга ҳам эга бўлади.

Куни кеча «Хизматчи» маҳалласида Наврўзи олам тантаналари ўзгача руҳда нишонланди. Унда хотин-қизлар ҳам фаол иштирок этдилар. Кўп болали Асад Ҳакимов, Қиммат опа Мирраҳимоваларнинг оилаларига озиқ-овқат маҳсулотлари Наврўз хайрия жамғармаси томонидан топширилди. Байрам дастурхонини сумалак, кўк сомса, кўк чучвара, исмалоқ сомса, шовул шўрва ва бошқа баҳор таомлари безади.

Маҳаллада эрта тонгданоқ янграган карнай-сурнай, ноғора ҳамда доираларнинг садоларию, маҳалла бадиий ҳаваскор хонандаларининг чиқишлари бу байрамга янада файз киритди.

Абдулла ТОЛИПОВ,
меҳнат фахрийси.

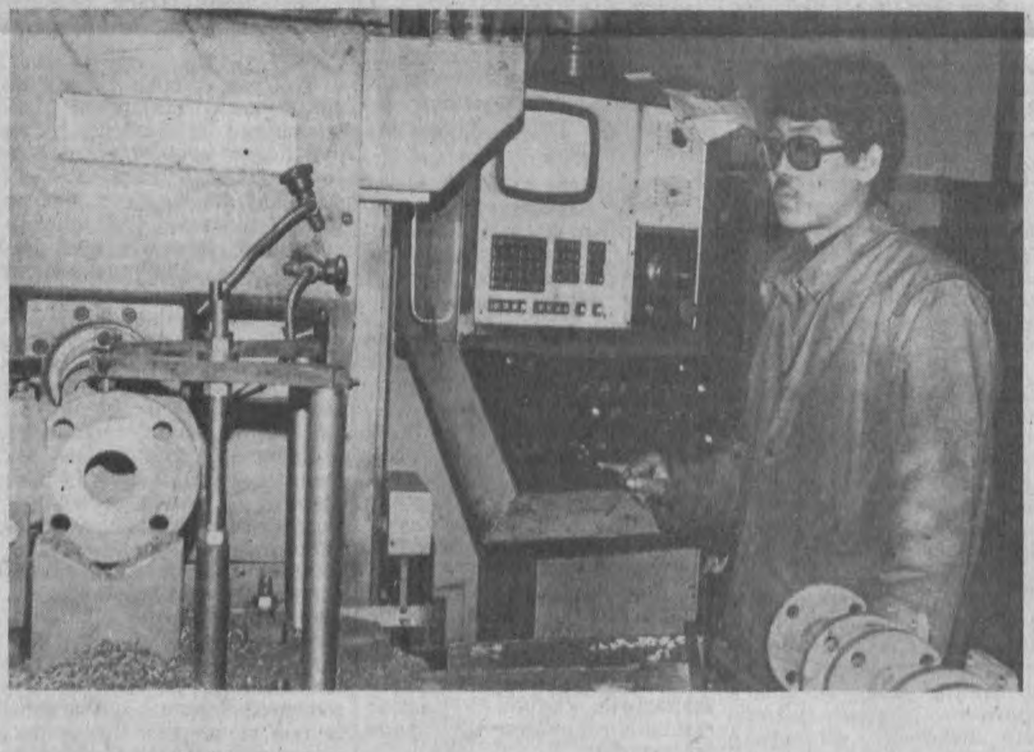

Шаҳримиздаги «Иргидромаш» тажриба ишлаб чиқариш бирлашмаси асосан республикамиз сув хўжалиги учун ишлатиладиган ускуна ва жиҳозларни ишлаб чиқаришга мўлжалланган. Айни пайтда корхонанинг ишга тушганига унча кўп бўлмаса ҳам, бу ерда ишлаб чиқариш илғорлари кўплаб топилади. Шулардан бири Артур Юндир. У ҳозир ўзига бириктирилган ускунани усталик билан бошқармоқда.

ҚАЛБИ СЕВИНЧГА ТЎЛАДИ

ГЛИЭР номли ўрта махсус мусиқа мактаб-интернатида 33 йилдан буён ёшларга жўғрофия фанидан билим бериб келаётган моҳир ўқитувчи Муҳаббат Абдуяминованинг тажрибаси диққатга сазовордир. Муаллиманинг ўқувчиларининг мустақил фикрлаш қобилиятларини шакллантиришга асосланган синов дарсларини қўллаши, шунингдек, Ўзбекистоннинг қазилма бойликлари, унинг жаҳондаги буюк аҳамияти, турли мамлакатлар билан иқтисодий алоқалари юзасидан суҳбатлари, мустақил ишлар каби қизиқарли машғулотлари ўқувчиларнинг мазкур фаннинг чуқур билимдони бўлишларига имконият яратмоқда. Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган артист Фарруҳ Содиқов устози Муҳаббат Умаровна ҳақида шундай дейди:

— Опанинг дарсларини интизорлик билан кутар эдик. Ҳар бир машғулотга жиддий тайёргарлик кўрардик. Муҳаббат опанинг дарслари жонли, жозибали ўтар, жаҳоннинг биз билмаган халқлари ҳаёти, жўғрофик ўрни кўз ўнгимизда намоён бўларди. Жўғрофия фанини устозимиз туфайли чуқур эгалладим, десам янглишмайман.

Шогирдларнинг мазкур фанга муҳаббат қўйишларининг сири муҳтарама муаллиманинг ўзига боғлиқ эканлиги барчага маълум. Муҳаббат опа синфга кириб борар экан, чеҳрасидаги табассум, устозларга хос талабчанлик ўқувчиларни сеҳрлаб қўяди, ёқимли, самимий сўзлашлари эса қалбларни севинчга тўлдиради. Устоздан таълим-тарбия олган юзлаб ўқувчилар ҳозирги кунда кўпгина соҳаларда меҳнат қилишмоқда.

У. ҚОДИРОВ.

** Ҳуқуқий давлат сари*

ТЎҒРИ ТАРБИЯ КЕЛАЖАГИМИЗ АСОСИ

«ТЎҒРИ тарбия — бизнинг бахтли келажагимиз, ёмон тарбия — бу бизнинг келажакдаги қайғумиз, бу бизнинг кўз ёшимиз, бизнинг бошқа инсонлар олдида, халқимиз олдидаги айбимиздир». Машҳур педагог бу сўзларни айтганда ниҳоятда ҳақли эди. Тарбия мактаб партасидан, ҳатто болалар боғчасидан бошланар экан, бу ишда нафақат педагоглар, балки ота-оналар, кенг жамоатчилик ҳам ўз ҳиссасини қўшиши зарур эканлиги ҳаммамизга маълум. Шаҳримиздаги 306-лицейда жиноятчиликнинг олдини олиш ва унга қарши курашиш масалаларига бағишланган семинарда Тошкент ҳуқуқшунослик институтининг бир гуруҳ муаллимлари, Акмал Икромов тумани Ички ишлар бошқармасининг балоғатга етмаганлар ўртасида иш олиб борувчи ходимлари, халқ таълими бўлимининг вакиллари, қолаверса мана шу лицейнинг ўқувчилари ҳамда уларнинг ота-оналари иштирок этишди. Ҳуқуқ соҳасининг мутахассислари йиғилганларга ўсмирлар ўртасида жиноятчиликка қарши кураш ва унинг олдини олиш борасида олиб борилаётган ишлар ҳақида гапириб бердилар. Жумладан, район балоғатга етмаганлар ўртасида иш олиб борувчи инспекция бошлиғи Абдуназар Шералиев мисоллар билан гапириб ёшларни жиноятга бошлаётган йўллар ҳақида, унинг охири яхшилик билан тугамаётганлиги ҳақида сўзлаб берди. Мутахассисларга ўқувчилардан, ота-оналардан жуда кўплаб саволлар тушди. Меҳмонлар саволларнинг барчасига атрофлича, тўлиқ жавоб бердилар. Айниқса ҳуқуқшунослик фанлари номзоди Зумрадхон опа Иноғомжонованинг жавоблари йиғилганларга маъқул бўлди.

— Бугунги семинарда қатнашган мутахассисларнинг мазмунли суҳбатларини биз ота-оналар ва ўқувчилар мароқ билан тингладик, — деди биз билан фикрларини ўртоқлашар экан Тошкент қурилиш-меъморчилик институтининг ўқитувчиси Миржалол Алимов.— Қонунни билиш, қонунни била туриб унга амал қилмаслик жиноят эканлигини кўп ёшлар тушунишмайди. Бу ёшларнинг қонунни пухта билишлари учун лицей тарафидан қўйилган биринчи қадам. Мана шундай қадамлар кўпроқ бўлиб, ёшларимизга қонунни яхши тушунтира билсак, бола тарбиясида жуда ҳам катта иш қилган бўламиз. Ёшлар тарбияси бу ҳам мактаб маъмурияти, ҳам ота-оналарнинг олдида турган биринчи муаммодир. Шунинг учун ёшларни яхши тарбия қилсак, келажагимизнинг тотли мевасини яратган бўламиз.

Умуман, биз қайси ўқувчи билан суҳбатда бўлмайлик, қонун ҳақида, жиноят ҳақида кам тушунчага эга эканликлари, мазкур семинардан кейин тасаввурлари анча кенгайганлигини таъкидлаб ўтишди.

Бу лицейда олиб борилаётган ибратли ишлар шундан иборатки, ҳар ойда бирор фан бўйича ойлик ўтказилиб ўқувчилар ана шу фан билан жиддий шуғулланишар ва унинг мавзусида ана шундай семинарлар бўлиб турар экан. Албатта бундай тадбирлар ўқувчиларнинг назарий билимларини амалий иш билан бойитиши, уларнинг дунёқарашини кенгайтириши шубҳасиз. Ўйлаймизки, Акмал Икромов туманидаги 306-лицейда ўтказилаётган бундай тадбирлар шаҳримиздаги бошқа ўқув даргоҳлари ўртасида оммалаштирилса фойдадан ҳоли бўлмайди.

Ғаффор ЖАЛИЛОВ.

БОБУРГА БАҒИШЛАНДИ

ТОШКЕНТ кимё-технология институтида ўзбек халқининг буюк алломаларидан бири Заҳириддин Муҳаммад Бобур таваллудининг 510 йиллиги олдидан адабий-бадиий анжуман ўтказилди. Анжуманни институт ректори, техника фанлари доктори, профессор Тўлқин Миркомилов олиб борди. У қисқача кириш сўзидан кейин, аллома ҳаёти ва ижоди тўғрисида ҳикоя қилиб бериш учун навбатни адабиётшунос Баходир Валиевга берди. Нотиқ Бобурнинг адабиётимизда тутган ўрни ва заҳматли ҳаёт йўли ҳақида сермазмун маъруза қилди.

Сўнгра Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Рихсивой Авазов ва таниқли ёш актриса Зуҳра Ашурова «Бобур» видеофильмининг яратилиши, ўзлари яратган Аҳмад Танбал ҳамда Хонзодабегим сиймолари хусусида мароқ билан ҳикоя қилдилар. Шунингдек, ёш шоир Темур Қурбонов ҳам ўзининг янги ёзган шеърларидан намуналар ўқиб берди.

Институт талабалари тайёрлаган «Бобур гулшани» номли адабий композиция ёшларнинг улуғ алломага бўлган меҳр-муҳаббатларининг ёрқин тимсоли сифатида йиғилганларда катта таассурот қолдирди.

Маҳмуда ЗОИРХОН қизи,
муаллима.

** Қурилиш майдонларида*

ҚИЙИНЧИЛИКЛАРГА ҚАРАМАЙ

ҲАМЗА Умаров ва Парфюмерная кўчалари кесишган жойда 9 қаватли иккита турар жой биноси бунёд этилмоқда. Ушбу бинолардан бири Наврўз байрами арафасида фойдаланишга топширилди. Иккинчисида эса қурилиш ишлари жадал олиб борилмоқда. Биз бино бунёдкорлари — 3-уйсозлик комбинатига қарашли 3-конвейерли қурилиш бошқармасининг ушбу бино қурилиши бўйича мутасаддилари ишбоши Қодир Абдуллаев, бригадир Сергей Пантелейкинлар билан суҳбатда бўлдик.

— Бинони қуришга ўтган йили киришган эдик, — дейди Қ. Абдуллаев. — Мўлжалимиз ҳар иккала бинони бир вақтнинг ўзида фойдаланишга топшириш эди. Аммо қурилиш материалларининг етишмаслиги, бунинг устига бунёдкорлар учун етарли шароитнинг йўқлиги туфайли мақсадимизга эришолмадик. Ҳозир иккинчи бинонинг 4-қаватида пайвандлаш ишларини олиб боряпмиз...

Материаллар ўз вақтида келтирилмаслиги барча қурилишларга хос бўлиб қолгани учун биз қурувчиларнинг шароити билан кўпроқ қизиқдик. Очиғи шундай катта ҳажмдаги иш бажарилаётган майдонда иккита вагончадан бошқа нарса кўзга ташланмайди. Бунинг устига сурункали ёмғир натижасида бино атрофи ботқоқликка айланиб кетди. Бу ерга на машиналар, на техникалар кириб чиқади.

— Айниқса участкамизга турли жиҳозларни олиб келаётган машина ҳайдовчиларига қийин бўляпти. Улар мўлжалдаги жойга юкларни тушира олмай ҳуноб бўлишади. Лойга ботиб қолишидан қўрқиб, қурилиш учун зарур бўлган материалларни объектдан анча узоқ жойга туширишади. Ана ундан кейин бизнинг қийналишимизни кўринг, — дейди қурилиш бригадири бизга.

Қурувчилар эса ўзларига яхши шароит яратиб берилмаганидан нолишди. Ҳатто майдонда дурустроқ ювиниш жойи ҳам йўқ. Тушлик учун узуноёқ бўлиб ўзларидан анча олисда жойлашган ошхоналарга қатнашади. Ҳар куни шу ернинг ўзида овқат тайёрлашнинг иложи йўқ. Кўп қурувчилар нон-чой билан тушликни ўтказишади.

— Мана шуларнинг ҳаммаси ишимизга салбий таъсир этмоқда. — дейди катта уста бизга тушунтириб. — Лекин шунга қарамай бунёдкорлик ишларини бир зум тўхтатмаяпмиз. Имкон қадар ишлаб, режани бажаришга ҳаракат қилаяпмиз.

Қурувчилар иккинчи бинони ҳам ёзгача қуриб битказишга аҳд қилган ҳолда ишлашаяпти. Уларнинг шу кунлардаги унумли меҳнати ваъданинг аниқ муддатда бажарилишидан далолат бериб турибди.

Маҳмуд ОРИПОВ.

СУРАТЛАРДА: фойдаланишга топширилган ва қурилаётган биноларнинг умумий кўриниши.
Ҳолмат Мирзакаримов суратлари.

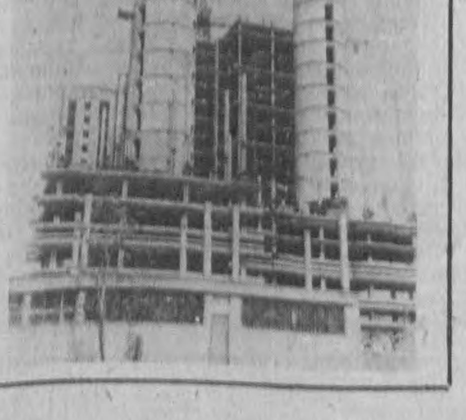

* *Хориждаги ўзбеклар*

«ЮРТБОШИМИЗ БИЛАН ТУРКИЯДА УЧРАШИШ НАСИБ ЭТДИ»

ДЕЙДИ ВАТАНДОШИМИЗ ҚОДИР ОЗОЛТОЙ

...ҚОДИР ака билан танишувимиз ғалати бўлди. Зеро, хориждан келганлар билан тасодифан учрашиб қолсангиз, уларни юртдошларимиздан фарқлаш унчалик қийин эмас. Одатда уларнинг юриш-туриши, муомаласи, борингки кийиниши бироз бошқача бўлади. Аммо меҳмон билан Тошкентнинг қоқ марказидаги буюк бобокалонимиз Алишер Навоийнинг табаррук номи билан аталувчи муҳташам санъат кошонаси рўпарасидаги фаввора қаршисида узоқ суҳбатлашсак-да, унинг хорижлик эканлигини дастлаб англамабмиз.

Бунга суҳбатдошимизнинг юртдошлардан мутлақо фарқ қилмаслиги сабабдир. Унинг лабини чўччайтириб гапириши, ширин фарғона шевасида сўзлаши, қўлидаги у — бу солинган халтаси ҳам, унинг бегона юртдан келганга чиқаришга йўл қўймасди. Охири шу маънода унинг ўзи оғиз очиб қолмаганда биз суҳбатдошимизнинг Туркиядан меҳмон бўлиб келганидан бехабар қолишимиз ҳеч гап эмасди.

— Ие, ҳали муҳожирмисиз? — дея унга бироз ноўрин савол берганимизни анча кеч англадик.

— Асло унақа деманг, — дейди ўзига мос майинлик билан Қодир Озолтой, — каминани муҳожир дейишларига мутлақо қаршиман. Ўтмишда нима бўлса бўлгандир. Зеро, Ватан тупроғини эндигина тавоб қилиб, шу юртнинг фарзанди эканлигимизга тўйиб турганда яна бизни муҳожир дейишлари ортиқча. Мен шу юртда туғилганман ва қаерда бўлмай, шу замин фарзанди бўлиб қоламан. Ахир одамзот гул эмаски шароитга қараб, бамисоли турфа рангда товланса. Она инсонга бир бор ҳаёт бағишлайди. Киндик қонимиз шу тупроқда тўкилган. Шундай экан ота юртдан воз кечиш мумкинми?

— Бу галги сафар таассуротлари билан ўртоқлашсангиз...

— Бажонидил. Ватанга иккинчи бор келишим. Ўтган гал келин ойингиз билан бир неча кун меҳмон бўлган эдим. Аслимизни танибмизки, отамаконга талпинамиз. Ўзингиздан қолар гап йўқки, узоқ вақт бунга имкон бўлмади. Биз учун аждодлар ҳоки сақланаётган диёр дарвозалари бутунлай бекилган эди. Саёҳатга чиқамиз десак қўлимиз етти иқлимга етади-ю, аммо Ўзбекистон хусусида оғиз очиш мумкин эмас. Биздаги Самарқанд ва Бухорони зиёрат қилиш истагини турли баҳонаю сабаб билан орқага суриб келишди. Аммо ноумид бўлмадик. Дориломон кунлар келишига ишондик. Пешонамизга офтоб тегадиган дамлар насиб этди. Бунинг учун оллоҳга минг қатла шукр!

Рухсат тегиши билан биз ҳам отамаконга отландик. Бу ердаги учрашувлар каминада катта таассурот қолдирди. Ватандан кўнгил узмай, шунча йил бошдан кечган айрилиқ азобини ўз юртимизда бир неча дақиқа бўлишдаёқ бутунлай унутдик. Илоҳим ўтмишдаги кунлар қайтиб келмасин. Истардимки, ҳеч ким киндик қони тўкилган юртидан жудо бўлмасин. Ҳар қандай жаннат диёр ҳам отамакондан устун тура олмайди. Шу боис инсон ҳар доим ўз ватанини қўмсайди, унга интилади, бутун орзу-ҳавасларини шу юрт билан боғлайди.

Балки бу сўзларим айримлар учун баландпарвоз бўлиб туюлар. Аммо бор гап шу. Бугун ҳақиқатни айтмоқ биз учун ҳам қарз, ҳам фарз. Тўғри, мустабид тузум бунёд этган икки ўртадаги кўринмас девор бизга узоқ вақт халақит берди. Туркияда паноҳ топганимиз бу ердаги шўро вакилларига ёқмагани аниқ. Чунки ўзбеклар билан турклар тил бириктириб, яна бостириб келади деган хавф қизил империянинг қуролига айланганди. Биз бу борада дилимиздагини изҳор қилолмай доғда қолардик. Жаҳон афкор оммаси бизга қулоқ соладию, аммо ўз юртингда сени тинглашмаса ундан ҳам ёмони йўқ экан. Бир неча бор ватанда қолган қариндош-уруғлар билан боғланишга чоғланилди. Сўраб-суриштирдик. Мактублар йўлладик. Собиқ СССРнинг Туркиядаги элчихонасига бот-бот мурожаат этдик. Афсуски, натижа бўлмади. Бутун орзу-ҳавасларимиз шу аснода саробга айланди.

Ҳаёт эса бизни ватанни соғиниб бўлсада яшашга, вақт келиб албатта унинг дийдорига тўйиш насиб этишига умид қилиб кун кўришга ўргатди. Агар тақдирга тан бериб ватандан юз ўгирганимизда қандай одам бўлардик?! Ахир миллатим ўзбек деган одамзод фарзанди туғилган юртдан кеча оладими? Миллий бош кийими дўпписини бошқасига алмаштира оладими? Унинг имонини сотиб, эътиқодидан воз кечиб, ўз қадриятига оёқ тирашини тасаввур этиш мушкул. Биз ҳам қанчалик оғир бўлмасин ўзлигимизни йўқотмадик. Аксинча, миллатимизга янада кўпроқ садоқатли хизмат қилишга ҳаракатда бўлдик. Бизга бошпана берган халқни ҳурмат қилиб унинг тилини ўргандик, урф-одатларига эш иш тутдик. Миллий мактабимиз бўлмагач, фарзандларимиз туркча ўқишга мажбур бўлишди. Уйда ўзбекча сўзлашишни канда қилмадик. Зеро, тилни йўқотиш миллатни йўқотиш билан баравар эканлигини яхши билардик. Хуллас, яшаш учун курашдик. Ҳаёт жами аччиқ-чучукларини татиб, юрт соғинчи билан умр кечирдик...

* * *

МЕҲМОННИНГ кўнглига қараб, бир пиёла чойга таклиф этдик. Қодир ака миллатдошлари хонадонида кўп бўлганлиги, улардаги осойишталик ва меҳмоннавозликни кўриб, беҳад қувонганини бот-бот изҳор қиларди. Айниқса тўйларимизнинг файзли ўтишидан кўнгли тўлибди. Унга мустабид тузум халқимизнинг бошини эгтани билан имонидан воз кечишга мажбур қила олмагани ҳар қадамда сезилибди. Ватандош билан суҳбатлашиш учун шаҳримизнинг яна бир сўлим оромгоҳи — «Мовий гумбазлар» чойхонасига ўтиб, сўрида аччиқ кўк чойдан хўп ичдик. Ҳозиргина тандирдан узилган қовоқ сомса, ҳиди димоқни қитиқловчи кабобдан тановул қилдик. У дилгир суҳбат чоғида бизни қизиқтирган саволларга аста-секин жавоб бераётганини сезмай қоларди. Агар атайин бирор мулоқот уюштириб, батафсил фикр алмашиш таклиф этилса, шу чоқ балки Қодир ака кўнмасди. Чунки унинг вақти ўта тиғиз эканлиги шундай ҳам маълум. Бундан ташқари у камсухан, бир гапни ўйлаб сўнг баён этади. Ҳудабеҳуда сўзлаш унга одат эмас. Мақтанишни асло ёқтирмайди. Ўзини кўз-кўз қилишни эп кўрмайди. Ватандошнинг розилиги билан бир пиёла чой устида бўлиб ўтган ўзаро суҳбатни баҳоли-қудрат қоғозга туширдик.

— Ота юртдан жудо бўлишингиз билан боғлиқ бўлган воқеаларни эслай оласизми!

— Бир-икки яшар пайтимда, эндигина кўз очиб оламни англай бошлаган чоғда бу диёрдан маҳрум бўлганман. 1933 йилда ота ва онамнинг Қўқондан бош олиб чиқиб кетишларига сабаблар кўп эди. Уларнинг кейинчалик ҳикоя қилишича, ҳар қадамда бекордан бекор суриштириш, бойликларини пеш қилиб, босмачиларга моддий ёрдам бериб юрганга чиқариб қўйиш ва бошқа бир қанча сабаблар шундай қалтис қадам қўйишга мажбур этган. Не азоб-уқубатлар билан Амударёдан ўтиб, Афғонистон тупроғида паноҳ излашдан бошқа иложлари қолмаган. У ерда ҳам ҳаёт биз кутгандек оромли бўлмаган кўринади. Чунки олдинроқ бош олиб кетганлар ҳамюртларини ҳар қадамда учратарди. Ватандошлар кўришиб қолишса, кўзда ёш билан ўз юртларини эслашни канда қилишмасди. Ит азобида кун кўришаётгани, бир бўлак нон топиш осон эмаслигини бот-бот такрорлашарди.

Ана шундай мушкулот отамни яна кўч-кўронини кўтаришга мажбур этган. Аслида ортиқча нарсамиз бўлмаган. Бир тугунчага жо бўлган бор-будимизни кўтариб, Ҳимолай тоғи орқали Ҳиндистонга равона бўлинган. У ерда ҳам узоқ тура олмадик. Инсоннинг тупроғи бир тўзимасин, агар шу ҳол юз берса борми, яна ўрнига тушиши учун йиллар асқотаркан. 1940 йилда тақдир тақозоси билан Арабистонга бориб қолдик. Бир-икки ой туриб, ҳаж қилинди. Аммо у ерда ҳам қароримизни топа олмадик. Шу чоқ Истамбулда яшовчи амакимиз бизни чорлаб қолди. Шундан сўнг у кишининг илтифоти билан Туркияда муқим туриб қолдик.

— Ота-онангиз ким бўлишган!

— Отамизнинг исми Ёқубжон бўлиб, у киши тужжорлик қилган. 15 йил бўлди, оламдан ўтганлар. Онамизнинг исмлари Жўрахон, ҳозир ҳаётлар, Истамбулда бирга турамиз. Бундан сал вақт олдин волидамиз 60 йиллик айрилиқдан сўнг ватанларига келиб, бошлари осмонга етган ҳолда қайтиб борди. Оллоҳ шундай қутлуғ кунни насиб этганидан беҳад қувониб юрмоқда. Бу гал ҳам бирга келмоқ ихтиёр этилган. Аммо бир оз тоблари бўлмай қолди. Иншолло, тез орада яна келиш нияти йўқ эмас.

— Хорижда кун кўриш учун қандай юмуш билан шуғуллангансиз!

— Ҳозир нафақахўрман. Топган-тутганни еб юрибмиз. Аммо шунча вақт умрим бекорга ўтгани йўқ. Ҳаёт кечириш учун курашдик. Қўлимиздан келган хизматни бажардик. Кўп вақт тижорат билан шуғулландим. Юмуш билан бутун Оврўпа мамлакатларини кезиб чиқдим. Бир неча бор Америкада бўлганман. Араб мамлакатлари билан савдо-сотиқ юзасидан муомалада бўлинган. Истамбул шаҳрига яқин жойда бир мармар заводим бўларди. Ҳозирги кунда уни бекитганман. Ҳар доим корхонамда тайёрланган турли маҳсулотларни жаҳон бозорида сотардим.

— Қайси тилларни биласиз!

— Олмонча сўзлашишни яхши ўзлаштирганман. Чунки бир неча йил Олмонияда ўтирганмиз. Мюнхен, Ҳамбург шаҳарларида савдо-сотиқ ишлари олиб борган эдик. Туркча иккинчи ота тилимизга айланган.

— Ота маконга илк бор қачон келган эдингиз!

— 1991 йили, буюк бобокалонимиз Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллигига ўтказилган кунларда қутлуғ бахт насиб этган эди. Тошкент ва Қўқондаги қариндошларникида бир неча кун меҳмон бўлдик. Қўқонда тоғам оламдан ўтганлар. У кишининг фарзандлари ҳозир ҳаёт. Шунча кўп уруғларим борлигини билиб, бошим осмонга етди. Уларни бирма-бир бағримга босиб чиққанимда кўнглимдаги ўкинчдан асар ҳам қолмади.

— Фарзандларингиз борми!

— Икки ўғил ва бир қизни вояга етказмоқдамиз. Катта ўғлим 28 ёшда. Ички хасталик бўйича шифокор. Кичиги 22 ёшда. Денгиз кемасида капитан. Олти ой хизматда бўлиб, бутун жаҳонни кезиб чиқади. Бор-йўғи уни Истамбулда икки ой кўрамиз. Тез денгизни соғиниб қолади. Бир қизим бор. Уни Америкада яшовчи ватандошимиз Булоқ Бошига келинликка берганмиз. Ҳозир куёвим иккови Истамбулда яшайди.

— Бошқа мамлакатларда қариндошлар борми!

— Ҳа, Саудия Арабистонида бир амаким истиқомат қиларди. У киши бир неча йил бўлди, Жидда шаҳрида оламдан ўтди. Фарзандлари билан борди-келдини узганимиз йўқ. Маккада холам яшайди. Синглим Америкада турувчи Камол Бобоқурбоннинг рафиқаси.

— Истамбулда ўзбеклар қандай ҳаёт кечиришади!

— Ёмон эмас. Ўзим ҳам ўзбек маҳалласида тураман. 100-200 оила бўлиб бир жойда гавжум яшаймиз. Доимо бир-биримиз билан кўришиб турамиз. Яқинлигимиз ўрнида. Тўй-маъракаларимиз ватандошларсиз ўтмайди.

— Ўзбекистон Президенти муҳтарам Ислом Каримов Туркияда бўлганларида у киши билан учрашиш сизга насиб этдими!

— Бўлмасамчи?! Юртимиз раҳбарининг Туркияга келишлари ҳар бир миллатдош учун катта шараф эди. Ҳурматли юртбошининг ҳар бир қадамини кузатиб турдик. Ислом Каримовнинг ватандошлар билан бўлган учрашувида иштирок этишни оллоҳ бизга ҳам буюрди.

— Икки бор ташриф буюриб, юртда кўз тагига олиб қўйган ўйларингиз билан ўртоқлашсангиз...

— Бир нима қилмоқчимиз. Қўқонда ва Тошкентда иш очиш нияти йўқ эмас. Ширкат тузиляпти. Имкон бўлса бир завод бунёд этиш кўнглимда бор. Анча ташвишлар ва тўсиқларни енгиб ўтишга тўғри келади. Жиянлар билан келишиб, ўз ишимизни юргизишни орзу қилмоқдамиз.

— Сиз кўпни кўрган, тижорат билан дунё кезган инсонсиз. Айтингчи, бугунги биздаги иқтисодий қийинчиликларни қандай енгиш мумкин!

— Бу борадаги фикрим ягона. Фақат ишлаш ва яна ишлаш керак. Ҳеч ким ташқаридан келиб, йўқ нарсани ундириб бермайди. Зеро, хориждан келаётган ёрдам ҳам чекланган. Унинг туби ҳар доим кўриниб туради. Бировнинг мурувватига кўз тикиб узоққа бориш амри-маҳол. Юртни айланиб юриб шунга амин бўлдимки, Ўзбекистондаги бойлик ҳеч қаерда йўқ. Унинг тоғу тошлари олтинга кон. Келажак учун бир ёқадан бош чиқариб, ҳозирги ҳукумат атрофига жипслашиб курашмоқ даркор.

— Хабарингиз бор, Президентимиз Ислом Каримов Туркияга бориб келгач, икки мамлакат ўртасида тузилган аҳдлашувга биноан Туркия ҳукумати ўзбек ёшларини ўқитиб, уларга турли ихтисосликлар бўйича билим беришни ўз зиммасига олди. Шунга биноан 1992 йилда 2 мингга яқин Ўзбекистондаги олий ўқув юртларининг талабалари ўз ўқишларини Анқара, Истамбул, Измир ва бошқа шаҳарларда давом эттиришмоқда. Хўш, уларнинг келажагини қандай тасаввур қиласиз!

— Бу хабарни эшитиб, кўп хурсанд бўлдим. У ерга борган ёш ватандошлар билан учрашиб, уларга оқ фотиҳа ҳам берганман. Ҳаммаси бир-бири билан интифоқ. Улар билан соф ўзбек тилида сўзлашганимиздан хурсанд ҳам бўлдик. Ота-онамиз равон сўзлашарди. Афсуски биз она тилимизда унчалик гаплаша олмаймиз. Агар Ўзбекистон билан борди-келди кучайса тилни ўзлаштириш ҳам яхши кўчарди. Ўғил-қизлар ҳам бу ерда ўз она тилларида ўқишни исташади. Яна тилимизни Туркияда кўпроқ тарғиб қилинишига имкон яратилса, у ерда ҳам Тошкентда чоп этилган китоблар, газета ва журналлар тарқатилса нур устига аъло нур бўларди.

— Туркияда яшовчи ватандошлар ўртасида миллий урф-одатларимиз сақланиб қолганми!

— Тилимизга туркча сўзлар аралашганини тан оламиз. Аммо аждодларимиздан мерос бўлиб қолган урф-одатлар тўла сақланиб қолган. Тўғри, улар қайсидир маънода замонавий ҳолга тушгандир. Аммо ўзгариш кам, деб ўйлайман.

— Сиз ўзбек адабиётига қизиқасизми!

— Иш билан бўлиб адабиётга етарли даражада меҳр қўя олмаган бўлсак, маъзур тутасиз. Унда-бунда эшитган ва ўқиган ҳолларимиз бор. Қизим турк адабиёти бўйича мутахассис. Ўз навбатида унинг ўзбек адабиётига қизиқиши борган сари ортиб бормоқда.

— Сиз гап орасида туркчага ўгирилган ўзбек асарлари бармоқ билан саноқли деган фикрни билдирдингиз. Агар Ўзбекистон нашриётларида ёзувчиларимизнинг асарларини турк тилида чоп этилса, у ерда қизиқиш бўладими!

— Албатта! Бу жуда улуғ иш-ку! Бизда ҳам сиздагидек китоб чиқариш мушкул. Яқинда эшитдимки, машҳур ёзувчимиз Одил Ёқубовнинг «Улуғбек хазинаси» романи Истамбулда «Улуғбек васияти» номи билан чоп этилибди. Қайтгач албатта уни топиб ўқиб чиқаман. Шу чоққача Алишер Навоийнинг араб алифбосида ва турк тилида чиққан асарларини ўқиб келамиз. Ном қозонган Чингиз Айтматовнинг икки асарини ўқиганман. Уларнинг бири билан туркча, бошқаси билан эса олмон тилида танишишга тўғри келди. Олмониядан унинг «Алвидо, Гулсари» китобини олиб келдим. Болаларим ҳам ўқиб чиқишди.

— Биз биламизки, Истамбулда ватандошларни бирлаштириб турган «Туркистон» жамияти бор. Унинг фаолиятига муносабатингиз қандай!

— Умуман, яхши. Жамият президенти Аҳмад Андижон билан бир маҳаллада турамиз. Қўлимиздан келган моддий ёрдамни ҳеч қачон аямадик. Унинг фаолиятини яна кенгайтириш йўлларини излаяпмиз.

* * *

...БИР кўрган таниш, икки кўрган билиш деганларидек, шанба куни Қодир Озолтойни кузатгани Тошкент аэропортига чиқдик. Унинг қисқа муддатли сафари ниҳоясига етиб, доимий паноҳ жойига учиб кетаётган экан. Аэропорт ҳар галгидек одамлар билан гавжум. Истамбулга учадиган самолётга чиқариш эълон қилиниши билан йўловчиларнинг кўпчилиги ватандошлар эканлигига яна бир бор амин бўлдик.

Алихон ШЕРМАТ,
Ислом УСМОНОВ.

* *Суратли ахборот*

«УЛУҒБЕК НАБИРАЛАРИ»

МИРЗО Улуғбек туманида сўнгги пайтларда ёш авлодни юртимизнинг муносиб фуқаролари қилиб тарбиялаш учун қатор ибратли тадбирлар амалга оширилаётир. Бу ўринда умумтаълим мактаблари, болалар боғчаларида спорт заллари, сузиш ҳавзалари қурилаётгани, бундан ташқари ҳам кўплаб моддий ёрдам берилаётгани янада диққатга сазовордир.

Яқинда 308-мактабда ўтказилган байрам тантаналарида мумтоз қўшиқлардан бирини маромига етказиб куйлаган Шерзод исмли болакайга 10 минг сўм берилгани, шундай ўқувчини тарбиялаб вояга етказаётган мактаб жамоасига 500 минг сўм ажратилгани ҳам туман ҳокимлигининг Ўзбекистоннинг келажаги ҳақида жон куйдираётганлигидан далолат бериб турибди.

Куни кеча эса 64-мактабда тест синовлари асосида танлаб олинган 10 та мактаб ўқувчисига «Улуғбек набиралари» номли стипендиянинг топширилишига бағишланган тантаналар бўлиб ўтди. Уларнинг ҳар бири ўқув йили давомида 500 сўмдан моддий ёрдам олиб турадиган бўлди. Бундан ташқари туман ҳокимлиги, халқ таълими бўлими 20 та аълочи ўқувчини фахрий ёрлиқлар, термослар билан тақдирлади.

Тантаналарда сўзга чиққан ота-оналар, ўқитувчилар, ўқувчиларга кўрсатилаётган ғамхўрлик учун туман, республика раҳбариятидан жуда миннатдор эканликларини изҳор этдилар.

Шуҳрат АРМОН.

СУРАТЛАРДА: «Улуғбек набиралари» стипендиясини топшириш маросимидан лавҳа; 223-мактабнинг иқтидорли ўқувчилари Меҳри Мирзараҳимова ва Носир Муслимов синф раҳбари Т. Эргашев билан; 241-мактаб 5-синфининг аълочи ўқувчиси Абдулҳай Жўраев муаллима С. Султонова билан.

Рустам Шарипов суратлари.

* *«Қизиқчи-93» чорлайди*

БЕЛНИ БОҒЛАНГ!

МАЪЛУМИНГИЗКИМ, келаси йили Абдулла Қодирийнинг 100 йиллиқлари хотира сифатида ўтказилмоқчи. У зотнинг ўз сатира ва юморлари билан ўзбек кулги санъатига қўшган ҳиссалари барчага маълум. Энди эса ана шу тадбирлар орқали Қодирийни маълум маънода яна бир бор тарғиб этмоқчимиз. Яъни иштирокчилар репертуарларида Қодирий асарлари ҳам ўрин олади деган умиддамиз. Сўнгра бу танлов эълонлари, ташкилий комитет қарорига биноан 2 йилда бир марта ўтказилади.

Танловда 16 ёшдан 35 ёшгача бўлган ўзи зукко, тили бурро, танилган ва танилмаган сўз усталари ва ижодкорлар қатнашишлари мумкин. Энг муҳими, иштирокчилар ҳохлаган мавзуларида сўз юритишлари мумкин.

Иштирокчилар: нутқ маданияти, тақлидчилик, юмор ижрочилик маҳорати, сўзамол ва ҳозиржавоб бўлиши, комедия ва сатира, юмор асарларини ижро эта олишлари кабир фазилатлари ҳисобига 5 баллик мезон билан баҳоланадилар.

Танлов 3 босқичда ўтади. 1-босқичга ҳамма хоҳловчилар таклиф этилади. 2-босқичдан ўтганлар 3-босқичга йўлланма оладилар. Шу босқичда ғолиблар аниқланади. Бундан ташқари I-II босқичи Тошкентда бўлиб ўтади. III босқич марҳум Рустам Ҳамроқулов хотирасига бағишланади. Наманган шаҳрида май ойларининг бошида ўтказилади. Қатнашишни хоҳловчиларнинг аризалари Тошкент шаҳар Туроб Тўла кўчаси, 1-уйда, 214-хонада 10 апрелгача қабул этилади.

Голиблар «Қизиқчи» нишони ҳамда Ёрлиқлар билан тақдирланадилар. Ундан ташқари тақсимчилар ҳам махсус совғаларини тақдим этадилар. Қодирий вафотининг махсус совғаси бор. У ҳозирча сир.

Хуллас, сўз усталари — белингизни боғланг!

Феруза ХЎЖАЕВА,
Абдулла Қодирий вақфи директори ўринбосари.

Олам ҳали бир сирнинг тагига етгани йўқ. Нечун, баҳорда ҳамма ёқ гўзал кўринади, ширин қизлар нима ҳақда суҳбатлашади! Шу саволга жавоб бўлса ҳам гўзалларнинг суҳбати гўзаллик ҳақида бўлади, бу аниқ. Абдусаттор Тўраев сурати.

* *Билиб қўйган яхши*

ЗАРУР ЧОРАЛАР

МАЪЛУМКИ, Хитой ишлаб чиқаришда тошкўмир қўллаш ҳажми бўйича дунёнинг энг олдинги қаторларида турувчи давлатлардан ҳисобланади. Бу эса атроф-муҳитнинг жуда ёмон аҳволга тушиб қолишига сабаб бўлаётир.

Шуларни ҳисобга олиб Хитой ҳукумати жорий йилда табиат муҳофазаси учун 15 миллиард юан (3 миллиард доллар атрофида) маблағ ажратишга қарор қилди. Шунингдек, табиат муҳофазаси ҳақида қонунни бузган завод, фабрикага солинадиган жарималар ҳисобига саноат чиқитларини қайта ишловчи ва сувни тозаловчи 523 та янги корхона қуриш мўлжалланмоқда.

Бундан ташқари, яқин икки йил мобайнида Пекин БМТ ва Бутун жаҳон банкидан 3,6 миллион доллар олиши кутилмоқда.

ИСТАМБУЛ ХАВФ ОСТИДА

ЯНВАРЬ ойининг охирларидаги текширув натижалари Истамбулдаги ҳавонинг бузилиши даражаси ўта хавфли нуқтага келиб қолганлигини кўрсатди. Осиё ва Европанинг энг гўзал шаҳарларидан бўлган Истамбулда фаолият кўрсатаётган заҳарли моддалар тарқатувчи саноат корхоналари қувватини 50 фоизга камайтириш режалаштирилмоқда.

ЯНГИ ҚЎРИҚХОНА

ҲАКАСИЯ Республикаси ҳукуматининг махсус қарорига мувофиқ бу ердаги ўрмонларнинг 97 фоизи давлат томонидан муҳофаза қилинадиган бўлди.

Қўриқхона ҳудудига киритилган туманлар қир, тайгаларда жуда ноёб ўсимлик ва ҳайвон турлари ҳаёт кечирадилар.

ТАМАКИНИНГ ЯНА БИР «ШАРОФАТИ»

ЛАВАЛЬ университети ходимлари сигарет чекиш инсон организмида кадмий номли оғир металл заррачаларининг тўпланиб қолишига олиб келишини аниқладилар. «Барчамиз сигаретнинг 3800 дан ортиқ зарарли унсурлар сақловчи ўзига хос кимёвий модда эканлигини биламиз, — дейди профессор Фернан Тарквит, — лекин кадмийнинг хусусиятлари тўла аниқланмаган бўлса-да қон босимининг кўтарилиб кетиши, жигар хасталикларининг асосий сабабчиси ана шу эканлигига ишончимиз комил. Шунинг учун ҳам ундан жуда эҳтиёт бўлиш керак». Ваҳоланки организмда тўпланиб қолган ортиқча кадмийни «ювиб ташлаш» учун 15 йилдан 30 йилгача вақт керак бўлади.

Шуҳрат ЗОКИРОВ тайёрлади.

* *Жиноят жазосиз қолмайди*

КЎЗА СИНДИ...

КЎЗА кунда эмас, кунида синади, деб бежиз айтишмаган. «Динамо» 1/4 магазини сотувчилари М. Боймуҳамедова ва Р. Тиловолдиевалар мўмай пул орттириш мақсадида яшириб қўйган молларини деб қўлга тушдилар.

Ўтган йил ноябрь ойида ушбу дўкон тафтиш қилинганда спорт бўлими сотувчиси М. Боймуҳамедова 45 минг 788 сўмлик турли кийим-кечак ва пойабзалларни очиқ савдога чиқармаганлиги маълум бўлди. Унинг бу қилмиши Ўзбекистон Республикаси жиноят мажмуининг 177-2 моддасининг 3-қисмига тўғри келади. Шу моддага асосан унга 10 минг сўм жарима солинди. Шахсий мол-мулки мусодара этилиб, уч йил савдо соҳасида ишлаш ҳуқуқидан маҳрум қилинди.

Худди шу дўконнинг кийим-кечак бўлими ходими Р. Тиловолдиева ҳам ундан қолишмади. У 67 минг 144 сўмлик турли молларни савдога чиқармасдан яшириб қўйган. Р. Тиловолдиеванинг бу қилмиши ижтимоий хавфли жиноят саналиб, уни жазолашда вояга етмаган фарзандлари борлиги ҳисобга олинди.

Жиноят жазосиз қолмайди, деб шуни айтадилар-да.

Иззат АҲМЕДОВ.

АПРЕЛЬ ойи айни экин-тикинлар авж оладиган палладир. Чунки бу даврда кунлар исиб, ер қизий бошлайди, экин майдонлари етилади. Хонадонида озгина бўлса ҳам томорқаси бор бўлган ҳамшаҳарларимиз турли хил сабзавот маҳсулотлари етиштириб, егуликка бирор нарса чиқаришга ҳаракат қилишлари табиий.

Ер илмининг усталари ишни аввало экин майдонини самаралироқ ҳосил олишга мўлжаллаб режалаштиришдан бошлайдилар. Бунга эришиш учун икки марта ҳосил олиш мақсадга мувофиқдир. Айни шу кунларда томорқага турли хил кўкатлар, сабзи, пиёз сепиш, шунингдек, егуликка картошка экиб қўйиш мумкин. Шу мақсадда эгат олишдан олдин экин майдонига гўнг сочиб юборсангиз ернинг қуввати ортади. Агар сув доимий келиб турса эгатлар тўғри, мабодо ёзда сув танқислиги сезилса айланма эгатлар олиш мақсадга мувофиқдир. Мабодо томорқангизда мевали дарахтлар ёки токзор барпо этган бўлсангиз то улар барг ёзиб, ҳосилга киргунча бемалол кўкатлар етиштириб олишингиз мумкин.

Шуни алоҳида айтиб ўтиш зарурки, кўкатлар серҳосиллигидан ташқари тезпишар ва иссиқни

Баҳор юмушлари

талаб қилмайдиган сабзавотдир. Одатда улар сепилгандан кейин 30-40 кунда пишиб етилади. Масалан, хонадонингизни йил бўйи укроп билан таъминлаш учун икки ой оралатиб бир неча марта сепиш лозим. Кашнични тўқсон босди қилиб апрель, июнь, сентябрь ойларида сепилади. Чунки бир-икки ўримдан кейин ҳосил камаяди. Исмалоқ шўрвага ва турли салатлар тайёрлашга ишлатилади. Бу кўкатнинг уруғи икки-уч қатор ёки сочма қилиб икки сантиметр чуқурликка сочилгани маъқул. Беш-олти барг чиқаргандан кейин уни кесиб олиб ёки юлиб бир неча марта йиғиштирилади. Петрушка сепилгандан сўнг 15-20 кунда униб чиқади. Петрушка экилган ерларга албатта гўнг солиниши керак. Ўсув даврида бегона ўтлардан тозалаб, озиқлантириб, вақти-вақти билан суғориб бориш зарур.

Ҳадемай, токларни симбағазларга тараш керак бўлади. Ўтган йили баҳор ва қисман ёз ойларида ёғингарчиликнинг кўп бўлиши оқибатида айниқса ток кўпроқ кул касаллиги билан зарарланди. Узум бошлари қорайиб, новдаларда доғлар пайдо бўлди. Кўпчилик хонадонларда ток туплари қишга кўмилмай қолиб кетди. Қиш қаттиқ бўлмаганлиги учун новдалар зарарланмади. Ҳозирги вазифа, ток танасида шира суви йиғилишидан олдин кўмилган новдаларни очиб қўйиш зарур. Шўра хомток учун керакли чипталар, кул касаллига қарши олтингугурт порошогини тайёрлаб қўйиш талаб этилади.

Яна бир нарса. Манбаларда ёзилишича, сабзавот кўчатларини экишга ҳам алоҳида эътибор қаратиш лозим. Масалан, бақлажон, ширин қалампир ва помидор кўчатларини куннинг иккинчи ярмида ўтқазган маъқул. Шунда улар қуёш ҳароратидан сақланадилар. Кўчатлар кўклаб олгунча тунда эгатларга озроқ сув бериб турилади. Агар сабзавотлар хусусан шолғом ва турп наъматак билан аралаштириб экилса қурт ҳамда қушлар зарар етказмайди.

Мутахассисларнинг маслаҳатлари асосида
Собир БОЗОРБОЕВ тайёрлади.

** Ҳали ҳам вақт бор*

КЎЧАТ ЭКИНГ, БОҒ ҚИЛИНГ

КЕЙИНГИ йилларда шаҳар кўчалари ва томорқа участкаларида кўплаб мева кўчатлари экилди, уларнинг кўпчилиги ҳосилга ҳам кирди. Бу жуда яхши. Лекин мен бир нарсани уқтириб ўтмоқчи эдимки, айрим участкаларда ниҳоллар ҳаддан ташқари қалин қилиб экилгани туфайли уларнинг шох-шаббалари ва илдизлари бир-бирига яқинлашиб кетди. Натижада дарахтларнинг қатор орасига қуёш нурлари тушмай қолди. Бундай боғларда дарахтларга етарли парвариш бериш ишлари анчагина қийинлашди.

Ҳаддан ташқари қалин экилган мева кўчатларининг ораларидан бошқа ерларга эҳтиётлик билан кўчириб экиш вақти етди. Бу ишларни дарахтларда куртак бўртмасдан бажарган яхши. Каттароқ ёшдаги олма, нок ниҳолларини кўчириб экишда илдизларини мумкин қадар кўпроқ сақлаб қолишга эришиш даркор. Экиладиган чуқурлар илдиз ҳажмидан каттароқ бўлиб, ҳар бир чуқурга 15—20 килограмм яхши чириган ўғит солиниб, чуқурнинг тагидаги тупроқ билан яхшилаб аралаштирилади, нам камлик қилса чуқурга сув солинади.

Ниҳоллар экилгандан кейин уларнинг устки шох-шабба қисмидан 2/3 қисми сийраклаштириш ва шохларни қисқартириш йўли билан олиб ташланади. Улар бир томонга қийшаймаслигини таъминлаш учун, дарахт танаси ёки она шохларини тўрт томонга қозиқлаб қоқиб, арқонча билан боғлаш керак. Кейинги йилларда кўплаб олма кўчатлари ярим паст бўйли пайвандтагларга улаб етиштирилмоқда. Улар пастроқ бўй бериб ўсади, барвақт ҳосилга киради. Шунинг учун ниҳоллар тупроқ шароитига қараб 6X4, 5X4 метр схемаларида экилади. Бунда экилган кўчатларнинг қатор ораси 5X4 ёки 6X4 бўлганда, битта олма кўчати учун 20—24 квадрат метр ер ажратилади. Кўчатлар қатор орасидаги масофа доим кенгроқ бўлиши керак.

Шафтоли, олхўри, йирик мевали тоғолча, олча, беҳи кўчатлари 6X4 метр схемасида қилиб экилади. Ўрик, гилос, кучли пайвандтагларга улаб ўстирилган олма боғ қатор ораларида барвақт ҳосил беради. Олма кўчатларини яссисимон симбағазларга кўтариб ўстирилганда парадизкага пайванд қилинган олма кўчатлари 3,5—2,5 ёки 4X3 метр схемасида экилади.

Кўчат экиб бўлингандан кейин албатта унинг ён новдалари ва марказий новдаларидан 50—60 фоизи қисқартирилади, марказий лидер новда келгусида навбатдаги қават шох-шаббалар пайдо қилиши учун ён новдаларга нисбатан 30 сантиметр чамасида узунроқ қилиб қолдирилади. Кўчат бир-икки суғорилгандан кейин тупроқ бироз ўтириши муносабати билан бир томонга қараб қийшайса, дарҳол ерда нам кетмасдан тана қисмини ушлаб туриб тиклантирилади. Каттароқ ёшдаги мева дарахтларига шакл бериб буташ ишларини ҳам куртак бўртмасдан ўтказиш керак.

Маълумки, олма, нок, олхўри, гилос каби дарахтларга сийраклаштирилган ярусли шакл берилади. Ёш дарахтларнинг шох-шаббаси орасидаги ҳар қандай соясалқин берадиган ортиқча новда ва шохчалар кесиб олиб ташланади. Қолдириладиган новдалар қисқартирилади.

Мирвоҳид СОБИРОВ,
Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалиги ходими, қишлоқ хўжалиги фанлари номзоди.

** Шифобахш неъматлар*

АНЖИР

АНЖИР ўсимлиги жуда қадим замонлардан Ўрта Ер денгизи соҳили мамлакатларида, жумладан, Юнонистон ва қадимги Римда ўстириб келинган. Ҳозирги пайтда Туркия, Афғонистон, Эрон, Арманистон, Ўзбекистон, Грузия, Озарбайжон ҳатто Краснодарда ҳам мавжуд.

Анжирнинг меваси кулчасимон, ноксимон шаклга эга. Юқори калорияли, қанд моддасига бой. Ундаги дармондорилар кам қон касаллиги билан оғриган беморлар учун ниҳоятда фойдалидир. Ошқозон, меъда, юрак, асаб каби касалликлар билан оғриган беморлар кўпроқ истеъмол қилишлари зарур.

Бу ўсимликни кўпайтириш осон ва қулайдир. Асосан қаламчалари билан етиштирилади. 12—15 сантиметр узунликдаги қаламчалар қумлик, серҳосил ерга март-апрель ойларида экилади. Нам етарли бўлса 10—15 кунда у илдиз олиб, барг чиқара бошлайди. Яхши ривожланган ўсимлик 2 йилда ҳосил беради.

Анжир совуққа чидамсиз бўлганлиги туфайли у кеч кузда новдалар ҳолатига қараб ерга кўмиб қўйилади. Полиэтилен плёнка ёки оддий мато, похол билан ўраб бойлаб қўйиш ҳам мумкин. Кунлар исий бошлагач очиб ташланади.

Абдумалик ЖАББОРОВ.

СИЗ бир токдан уч хил рангли узум ҳосил қилишни биласизми? Билмасангиз қуйидаги тадбирга бир эътибор беринг-а: уч хил токдан узунлиги икки газдан бўлган уч новда олинади. Ундаги «кўз»ларга ва ичидаги мағизларига зиён етмайдиган қилиб, ҳар бири ёрилади. Шундан сўнг биттадан бўлаклари бир-бирига ёпиштирилади. Бунда ҳар бирининг мағизлари ичкари томонда бўлиши керак. Сўнг лўх билан боғланади. Ёриқлари янги мол гўнги билан бўялади. Устидан тоза лой билан ўралади. Сўнг бир газ қисми ер остида ва бир гази ер устида қоладиган қилиб экилади. То кўклаб тутиб олгунча танасига сув сепиб турилади. Узум қилганда узуми уч хил рангда бўлади.

Бу ажойиб усулни томорқа хўжалигида узум етиштиришда бемалол қўллашингиз мумкин. Биргина мўл узум ҳосили олиш эмас, балки мевали дарахтларни экиш ва парваришлаш, уларни бир-бирига пайванд қилиш, ҳар хил зироат экинлари ҳамда уларга таалluқли нарсалар билими, ҳашаротларни даф этиш ҳақидаги фасл, шунингдек деҳқончиликка оид жуда кўп маслаҳатлар «Меҳнат» нашриётида чоп этилган «Зироатнома» рисоласидан ўрин олган. Масалан, биргина писта экишни олайлик. Жуда жўн, аммо сир-асрори бор экан. Рисолада ёзилишича, «Оғзи очиқ бўладиган катта пистани озгина титилган жунга ўраб, ёриқ томонини тепага қилиб, сув бериб, мева қилгунча парвариш қилинади. Айтишларича, писта билан бодом бир-бирининг дўстидирлар. Бу иккиси бир-бирига яқин экилса ҳосили кўп бўлади.

Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби Маҳмуд Мирзаев китобчага шундай сўзбоши ёзган: «Ўрта Осиё қишлоқ хўжалиги кўҳна тарихга эга. Бундан минг йиллар аввал ҳам ота-боболаримиз қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг самарадорлигини ошириш, деҳқончилик ва боғдорчилик ишларини яхшилаш устида тинимсиз изланиш олиб борганлар. Мева дарахтлари ва полиз экинларининг навини яхшилаш, зараркунандаларга қарши кураш олиб бориш усулларини ишлаб чиққанлар. Бу соҳаларда яратилган янгиликлар, бошқаларига нисбатан самарадорроқ бўлган тажрибалар деҳқон олимлар томонидан тўпланиб, китоб шаклига келтирилган. Тарихий асарлардан бири бўлган «Фани-и кишту зироа» китобининг М. Ҳасанов томонидан замонавий тилимизга ағдарилиши ана шу соҳада қўйилган қадамлардан биридир. Бу асар тахминан XV—XVII асрларда ёзилган бўлиб, жуда катта даврдаги деҳқончилик ва боғдорчилик тажрибаларини қамраб олган».

Ўйлаймизки, «Зироатнома» китобчасидан сотиб олсангиз томорқа хўжалигини юритишингиздаги билимларингиз янада бойийди.

** Хўжалик юритишингизда асқотади*

«ЗИРОАТНОМА»

Шавкат САЪДИЕВ.

Томорқа хўжаликларида етиштирилаётган ширин-шакар мевалар, чарос узумлар доимо дастурхонимизга ўзгача кўрк бериб келган. Сиз кўриб турган ушбу суратда бир гуруҳ отахонларнинг ноз-неъматлар билан безатилган дастурхон атрофида суҳбат қуриб ўтиришгани тасвирланган.
Андрей Пишненко сурати.

РЎЗҒОРИНГИЗГА БАРАКА КИРАДИ

ЎЗИНИНГ бетакрор гўзаллиги ва фусункор тароватн билан ўлкамизга яна баҳор кириб келди. Агар теваракатрофга нигоҳ ташласангиз табиат жонланаётганлигининг гувоҳи бўласиз. Боғ-роғлардаги мевали дарахтлар куртак чиқариб, яшил либосга бурканмоқда, қир-адирларда эса ўт-ўланлар, шифобахш гиёҳлар ниш урмоқда.

Баҳор нафақат гўзаллик ва нафосат фасли, у томорқаларни чопиб, экин-тикин ишларини бошлаш даври ҳамдир. Бинобарин, карам, помидор, картошка, сабзи, бақлажон, ширин қалампир сингари турли сабзавотлар, укроп, петрушка, кашнич, барра пиёз каби хилма-хил кўкатлар ўзингиздан чиққанига нима етсин! Бунда ҳам маблағ тежалади, ҳам ўзингиз етиштирган экинлар қийғос униб чиқиб, ҳосили мўл бўлганлигини кўриб кўзингиз қувонади, ҳам деҳқончилик қилиш ҳам қўлингиздан келишини кўриб кўнглингиз таскин топади. Аммо экинларни қайси муддатда экиш, қандай ўғит солиш, уларнинг тез униб чиқиши учун нималарга эътибор бериш кераклигини ҳамма ҳам билаверадими? Йўқ, албатта. Бунинг учун қишлоқ хўжалиги мутахассислари ва олимларнинг тавсияларига риоя қилсангиз чакки бўлмайди. Шу боисдан биз сабзавот экинларини экиш ва уларни парваришлаш борасида ўз фикрлари билан ўртоқлашишни сўраб, Ўзбекистон сабзавот-полиз экинлари ва картошкачилик илмий-тадқиқот институтининг мутахассиси Н. Илҳомовга мурожаат қилдик.

— Сабзавотларни томорқага экиш учун энг аввало уларнинг кўчатини ундириб олиш лозим, — дейди Н. Илҳомов. — Бунинг учун сифатли ва сара уруғликларни танлаш керак. Бунда ажратиб олинган уруғликларнинг миқдорига мос идишда 3—5 фоизли ош тузи эритмаси тайёрлаб олинади. Чунончи, помидор уруғлиги 30 минут ана шу эритмада сақланади. Шундай қилинса, пуч ва сифатсиз уруғликлар эритманинг юз қисмида қолади, тўқ ва сифатлилари эса остки қисмига чўкади. Шу тариқа саралаган уруғликлар тоза сувда 2—3 марта чайилиб, экиш учун тайёрлаб қўйилади. Уруғ томорқаларда апрелнинг биринчи ва учинчи ўн кунликларида ёки май ойининг дастлабки ўн кунлигида ўстирилади. Бунда 10 сотих ерга ўртача ҳисобда 300—350 грамм уруғ сарфланади. Уруғлик униб чиққандан сўнг орадан 15—25 кун ўтгач ниҳолларнинг озуқа майдони кенгайтирилади. Шуни ҳам унутмаслик кераки, ҳар бир ниҳол учун 4х5 ёки 5х5 сантиметр оралиқда озуқа майдони бўлиши керак. Карам етиштиришда 20 сотихлик ерга тахминан 5—5,5 минг дона кўчат экилади.

Помидор уруғлиги экишдан олдин қиздирилади. Бунинг учун уруғлик кеча-кундуз давомида термостатда 50—52 даража ва бир кун мобайнида 75—80 даража иссиқликда сақланади. Сўнгра 5 фоизли ош тузи эритмасида (1 литр сувга 50 грамм миқдорида) сараланади.

Помидор, ширин қалампир ва бақлажон ниҳолларини етиштиришда уруғликларни экиш чуқурлиги 0,5—1 сантиметр бўлиши керак. Экиб бўлингач экин майдони қондириб суғорилади. Бунда майсалар униб чиққунча иссиқхона ҳарорати 28—30 даражадан кам бўлмаслигига алоҳида эътибор бериш зарур. Кўчатлар ундириб олиниб, очиқ ерга кўчириб ўтқазилгандан сўнг, орадан 10—12 кун ўтгач, ўғитлар билан озиқлантирилади. Бунда 1 квадрат метр майдон ҳисобига 5—8 грамм аммиак селитраси, 10—15 грамм суперфосфат ва 5—10 грамм калий хлорид сарфланади. Кўчатларни томорқага апрелнинг ўрталарида экиш лозим. Уларни тайёрлаш муддати 60—65 кун давом этади. 10 сотих ерга уларни жойлаштириш оралиғи, етилиш муддати ва навларнинг ўсиш кучига қараб 3,5 мингдан 70 минг донагача кўчат экилади.

Очиқ майдонга кўчириб ўтқазилган соғлом ва бақувват кўчатларнинг эртапишар навлари ҳосили июнь ойининг биринчи ва иккинчи ўн кунликларида йиғиб-териб олинади. Помидор ва ширин қалампир, бақлажоннинг ўртапишар ҳамда кечпишар навлари июль ойининг биринчи ва иккинчи ўн кунликларида пишиб етилади.

Хуллас, олимлар ва қишлоқ хўжалиги мутахассисларининг тавсияларига амал қилган ҳолда сабзавотларни ўз вақтида экиб, тўғри парваришласангиз томорқадан ҳам мўл ҳосил оласиз, ҳам рўзғорингизга барака киради.

Исмоил ЗОИРОВ.

** Бу—қизиқ*

ҲИДСИЗ САРИМСОҚ

ПИЁЗБОШЛАРГА мансуб икки йиллик сабзавот ўсимлиги бўлган саримсоқнинг асли ватани Тянь-Шань тоғларида. Эндиликда у жаҳон пазандачилигида жуда кенг тарқалган. Чунки таркибида углеводлар, оқсиллар, ҳужайра моддаси, ифори мой, дармондорилар ҳамда минерал моддалар кўп. Унда яна фитонцид деган аччиқ модда ҳам бўлганлиги сабабли бу сабзавотни доривор ўсимликка айлантирадики, айниқса грипп, ўпка касалликлари, ошқозон, ичак, буйрак хасталиклари, йирингли яраларни тузатишда халқ табобатида катта аҳамият касб этади.

Саримсоқ пиёзбош қисми ҳамда унинг мурғак барглари озиқ-овқат маҳсулоти ҳамда шифобахш омил сифатида истеъмол қилинади. Таркибида В, С дармондорилари, гликозид аллеин, азотли моддалар, минерал тузлар, 20-27 фоиз полисахаридлар сақлайди. Илгари саримсоқ кулини асал билан аралаштириб темираткига малҳам тайёрланган. Саримсоқ қайнатмаси ичилса, овоз очилиб равон бўлиши, оғиз чайилса тиш оғриғи, сурункали йўтал ва нафас қисилишига даво бўлади. Саримсоқ иштаҳани очиш билан бирга овқатнинг ҳазм бўлишига ёрдам беради ва қон томирларини кенгайтириш билан бирга танани юқумли касалликлардан муҳофаза этишда катта хизмат қилади. Агар сўгал ёки қадоқни кетказиш керак бўлса, унда саримсоқнинг пиёзбошисини эзиб, бўтқа ҳолига келтирилади, ва унга тенг миқдорда ёғи қўшилади.

Заҳириддин Бобурнинг шахсий табиби Юсуф бин Муҳаммад Юсуфийнинг «Тибби рисоласи»да эса саримсоқ ҳақида шундай дейилган:

Саримсоқ пиширриб тановул қилсанг,
Эски йўталларга қилғуси у наф.
Агар нонуштада хомини есанг,
Қорнидаги қуртни айлагай у даф.

Шу қадар фойдали бу неъматни кўпчилик хомлигича ейишни хоҳламайди. Чунки унинг ўта қўланса ҳиди бор ва бир қанча вақт оғиздан буруқсиб туради. Бу эса кишининг ўзигагина эмас, балки ён-атрофдагиларнинг ҳам ғашига тегади. Пиширилган саримсоқнинг ҳиди анча қирқилса ҳам, барибир батамом йўқолмайди. Масалан, ўзбек пазандачилигида уни лағмон, шўрва, паловга солиб пиширилади.

Саримсоқ ҳидини пиширгандагина эмас хомлигида қандай қилиб йўқотиш бир неча асрлардан буён муаммо бўлиб келади. Жуда кўп уринишлар сира натижа бермади. Япониялик селекционер Цузуки Теки 1950 йилдан бошлаб ҳидсиз саримсоқ яратиш устида тинмай иш олиб боради. Бу борада у сунъий танлаш методини ҳам қўллади, пиёзгулдошларнинг бошқа турлари билан чатиштириб кўрди, турли хил ўғитлардан фойдаланиб ўстирди, тупроқнинг таркибини ўзгартирди, вулқоний кулга экиб қўйди ва ҳоказо. Минглаб тажрибалари 30 йил деганда, охири яхши натижа берди. У саримсоқнинг кимёвий таркиби, мазаси, барча фойдали хусусиятларини сақлаган ҳолда, аммо қўланса ҳиди йўқолган бир навини яратди. Бундай нав чой плантацияларида ҳар бир тупнинг қатор ораларига экилганда ҳосил бўлар экан. Чой томири саримсоқ бошидаги, чой барглари саримсоқ баргларидаги қўланса ҳидни батамом нейтраллаштиради.

Ўзбекистонда чой экилмайди. Лекин сиз қуруқ чой ҳам саримсоқ ҳидини йўқотувчи неъмат эканлигини ушбу тажрибада синаб кўришингиз мумкин. Бир паррак саримсоқни хомлигича чайнанг ёки қора бўлка нон сиртига суртиб енг. Бунинг шарофати катта бўлиб, оғиздаги микробларни нобуд қилади. Ҳидини йўқотиш учун эса бир дамлам қора чойни оғизга солиб шиминг, кейин чайнанг, лекин ютиб юборманг. Сўнгра оғизни чайқанг, вассалом, сассиқ саримсоқ ҳидидан асар ҳам қолмайди.

Саримсоқ яхши неъмат, ҳидсизи ундан ҳам яхши.

Б. МАЖИТОВ,
Собир Раҳимов туманидаги 100-махсус мактаб-интернатнинг биология ўқитувчиси.

Тошкент шаҳар Ҳокими ижроия маҳкамасининг

ХАЛҚ ТАЪЛИМИ БОШ БОШҚАРМАСИ

1993 йилда Ҳамза туманидаги таълим рус тилида олиб бориладиган 166-МАКТАБГА тўлиқсиз ўрта ва ўрта мактаб курси, юзасидан экстерн усулида имтиҳонлар топшириш учун ўқувчилардан

ҲУЖЖАТ ҚАБУЛ ҚИЛАДИ.

Манзилимиз: Лисунов кўчаси. Телефон: 86-15-92.

«УМИД» АКЦИОНЕРЛИК ЖАМИЯТИНИНГ

9-ЦЕХИГА

эркакларнинг устки либосларини тикувчи уста чеварлар

КЕРАК.

Меҳнат ҳақи — ишбай-мукофотли.

Манзилимиз: «Қорақамиш» савдо мажмуи: 56, 59, 65, 85, 146-автобуслар ва 27-трамвайда бориш мумкин (автодўкон ёнида). Телефон: 48-64-36.

«КОРПОРАЦИЯ ТАШКЕНТСКИЙ ИНЖЕНЕРНИЙ КЛУБ»

КИЧИК КОРХОНАСИ

Соатига 3000 донагача хом ғишт ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган кичик ғишт заводлари, ҳумдонлар (пишириш печлари), соатига 80 донагача ва 500 донагача маҳсулот ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган шлакблок қурилмаларини

ТАЙЁРЛАЙДИ ВА СОТАДИ

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 62-13-45. (соат 8 дан 17.00 гача); 35-40-21, 63-56-49 (соат 18.00 дан бошлаб).

КОРХОНАЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Ўзбекистон пайчилик-саноат қурилиш банки қошида йўқотилган тўлов ҳужжатларини излаш ва уларнинг кейинги тақдири тўғрисида батафсил ахборот бериш бўйича қидирув-ахборот бўлимлари тузилди.

Республика доирасидаги йўқолган тўлов ҳужжатлари тўғрисидаги маълумотларни банкнинг Сизга хизмат кўрсатувчи бўлимлари ва филиалларига тақдим этишингизни сўраймиз.

Давлатлараро ҳисоб-китоблар билан боғлиқ ҳужжатларни излашга доир талабномалар республика пайчилик-саноат қурилиш банкида — қуйидаги манзилда қабул қилинади: Тошкент шаҳри, Биринчи Май кўчаси, 3-уй.

АЗИЗ ЁШЛАР!

Агар сиз Ўрта Осиёдаги энг йирик корхоналардан бири бўлмиш Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасида меҳнат қилмоқчи ва машинасозлик олий билимгоҳида таълим олмоқчи бўлсангиз

8-ТАЖРИБАВИЙ ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИГА ЎҚИШГА КЕЛИНГ!

Бу ерда Сиз учиш аппаратларини йиғувчи-чилангар, механика-йиғув ишлари чилангари, саноат ускуналарини таъмирловчи чилангар, рақамли дастур воситасида бошқариладиган дастгоҳларнинг оператори, токарь, фрезерчи, кенг қамровли дастгоҳчи касбларини эгаллаб чиқишингиз мумкин.

Таълим ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

9-синфларни битирувчилар тажрибавий гуруҳда ўқийдилар ва 2 йил давомида ўрта маълумот ҳамда касб эгаси бўладилар.

Бир йиллик гуруҳлардаги 9-синф битирувчилари ишчи малакасини эгаллайдилар.

11-синфларни битирувчилар ойига 1900 сўм миқдорида стипендия олиб ўқийдилар ва 6 ой давомида касб эгаллаб чиқадилар.

Ўқиш даврида ўқувчилар овқат, кийим-бош билан таъминланадилар. Улар Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли пансионат ва профилакторийда дам олиб, соғлиқларини мустаҳкамлашлари мумкин.

Ўқиш вақти меҳнат фаолиятига қўшиб ҳисобланади.

Билим юртини «аъло» баҳолар билан битирганлар машинасозлик олий билимгоҳига ва ўқувчилик билим юртига ўқишга юбориладилар.

Совет Армияси сафларида муддатли ҳарбий хизматни ўтаб қайтган бошқа шаҳарлик ўқувчиларга ётоқхонадан жой берилади.

Билим юртига қуйидагича борилади: 10, 23, 27-трамвайлар; 18, 48, 97-автобуслар; 1, 10, 14, 18, 24-троллейбусларнинг «Турон» меҳмонхонаси» бекати.

Манзилимиз: 700128, Усмон Юсупов кўчаси, Авиация тор кўчаси, 10-уй. Телефон: 41-75-54.

● Фарғона шаҳрида жойлашган хусусийлаштирилган 1 хонали телефони ҳам бор квартирани Тошкент шаҳридаги уйга алмаштирамиз.
Тошкентдаги телефон: 34-90-78, Фарғонадагиси эса 78-411.

● 89-ўрта мактаб томонидан Г. Ю. Хушназарова номига берилган № 526173 рақамли 8-синфни битирганлик ҳақидаги гувоҳнома

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

СОТИЛАДИ

● «Акай» янги видеомагнитофони ва рангли телевизор сотилади. 68-49-14 телефонига соат 22.00 гача қўнғироқ қилинг.

Яккасарой туман соғлиқни сақлаш бўлими ва туман тиббиёт ходимлари 19-поликлиниканинг бош шифокори Хосият Сайфуллаевна Содиқовага турмуш ўртоғи
Ботир Юсупович СОДИҚОВнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

Тошкент ижара пудратидаги ойна-мебель корхонаси жамоаси корхона раҳбари Ҳабибулло Тожиевга акаси
Ҳамидулло ТОЖИЕВнинг
бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг Физиология ва биофизика институти жамоаси илмий ходим Камолиддин Аҳмедовга онаси
Ҳукуматхон АҲМЕДОВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ.

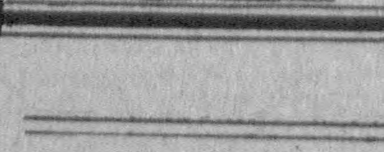

МУАССИСЛАР: Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

Тошкент оқшоми

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот комитетида рўйхатга олинган. Рўйхат сони — 000101.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: хатлар — 33-29-70; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича 32-81-42, 32-55-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.
Буюртма Г—173. 19899 нусхада босилди, ҳажми — 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2. Нашр кўрсаткичи 64690.

■ Босмага бериш вақти 11.30 ■ Босмага берилди 11.30. Ўзбекистон Республикаси Президенти Маҳкамасининг Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. 1 2 3 4 5 6